



**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı**

**MÜZİK EĞİTİMİ ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI 3.
SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SES MÜZİĞİ YAPITLARINI
YORUMLAMADA MÜZİK BİÇİMLERİ DERSİNE AİT
KAZANIMLARINI KULLANABİLMEDURUMLARI**

**M. Şahin AKINCI
Yüksek Lisans Tezi**

**Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Nurdan KIZILDEĞİ SALIK**

Burdur, 2011

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı**

**MÜZİK EĞİTİMİ ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI 3.
SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SES MÜZİĞİ YAPITLARINI
YORUMLAMADA MÜZİK BİÇİMLERİ DERSİNE AİT
KAZANIMLARINI KULLANABİLME DURUMLARI**

**M. Şahin AKINCI
Yüksek Lisans Tezi**

**Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Nurdan KIZILDEĞİ SALIK**

Burdur, 2011



MAKÜ SOSYAL BİLİMLER
ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS JÜRİ ONAY FORMU

M.A.K.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun tarih ve sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından 02/12/2011 tarihinde tez savunma sınavı yapılan Mehmet Şahin AKINCI' nın " Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı 3. Sınıf Öğrencilerinin Ses Müziği Yapıtlarını Yorumlamada Müzik Biçimleri Dersine Ait Kazanımlarını Kullanabilme Durumları" konulu tez çalışması Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ

ÜYE : Yrd. Doç. Dr. Nurdan KIZILDEĞİ SALIK

(Tez Danışmanı)

ÜYE : Doç. Dr. Sibel KARAKELLE

ÜYE : Yrd. Doç. Dr. Hülya ŞAHİN

ONAY

M.A.K.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun / / tarih ve / sayılı kararı.


İMZA/MÜHÜR

Bildirim Sayfası

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

29 / 12 /2011



M. Şahin AKINCI

ÖZET

Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı 3. Sınıf Öğrencilerinin Ses Müziği Yapıtlarını Yorumlamada Müzik Biçimleri Dersine Ait Kazanımlarını Kullanabilme Durumları M. Şahin AKINCI

Bu çalışma; Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı 3. sınıf öğrencilerinin, ses (vokal) müziği yapıtlarını yorumlamalarında müzik biçimleri kazanımlarından yararlanıp yararlanmadıklarını ortaya çıkarmayı amaçlayan yarı deneysel bir araştırmadır. Çalışmaya 3. sınıf öğrencileri arasından rastlantısal olarak seçilmiş üç erkek, 12 kız olmak üzere 15 öğrenci katılmıştır. Uzman görüşleri alınarak seçilmiş olan üç şan yapıtı, piyano eşlikli olarak 3. sınıfın ilk yarıyılı sonunda ve müzik biçimleri dersinin bitişi olan 2.yarıyılı sonunda, çalışma grubundaki her birey tarafından yorumlanarak performanslar video aracılığı ile ses ve görüntü kaydına alınmıştır. Elde edilen ön test son test (test ve tekrar test) kayıtları uzman görüşleri alınarak oluşturulmuş olan performans değerlendirme formuna göre değerlendirilmiştir.

Veriler SPSS 15.0 (Statistical Package for the Social Sciences 15.0) programı ile analiz edilmiştir. Verilerin analizinde; Wilcoxon İşaretli SıraTestleri kullanılmıştır. Değerlendirme formunun güvenilirlik ve geçerliği için uzmanlar arası uyum analizi yapılmış, bu analiz için Mann Whitney U testi ve Fleiss'in Kappa Katsayısı kullanılmıştır. Buna göre değerlendirmeler arasında anlamlı fark olmadığı ve değerlendirmeciler arasında uyum olduğu görülmüştür. Tüm testler için istatistiksel anlamlılık düzeyi.05 olarak alınmıştır.

Elde edilen bulgulara göre öğrenciler, müzik biçimleri dersini aldıktan sonra, ses müziği yapıtlarını yorumlarken motif ve cümleleri göz önünde bulundurarak seslendirmede olumlu yönde gelişme göstermiştir. Ayrıca öğrenciler motif ve cümlelerle nüans terimlerini birlikte kullanarak seslendirme durumunda olumlu yönde gelişme göstermiştir. Öğrencilerin, yapıtlardaki biçim öğelerinin anlaşılabilir olarak seslendirilmesinde, piyano eşliğinden faydalanma durumunda bir gelişme göstermediği görülmüştür. Araştırmanın genel ortalama puanlarına bakıldığında; son test genel puan ortalamasının ön test genel puan ortalamasına göre anlamlı derecede yüksek olduğu, öğrencilerin ses müziği yapıtlarını yorumlamada müzik

biçimleri dersine ait kazanımlarını kullanabilme oranında% 10.2 değerinde bir artış gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Müzik Biçimleri, Müzik Eğitimi, Müzik Öğretmenliği Eğitimi

ABSTRACT

The Instances of Benefiting from Achievements in the Course Music Structures for Interpreting Vocal Music Works by Sophisters Enrolled to Music Teacher Education Department

Mehmet Şahin AKINCI

This present research is a quasi experimental study aiming at discovering whether the sophisters enrolled to Mehmet Akif Ersoy University, Music Teacher Education Programme of Fine Arts Education Department within the Faculty of Education benefit from the achievements of Music Structures for interpreting Vocal Music works. A 15-sophister group consisting of randomly chosen 3 male and 12 female students was included in the study. Three vocal compositions elected on expert advice were interpreted individually by each member of the study group accompanied by the piano, both at the end of the fall semester of the third year and at the end of the spring semester signifying the cessation of music structures course and every single performance was recorded in both audio and video formats through the instrument of a camcorder. The results attained from pre-test/post-test (testing and retesting) records were evaluated in accordance with the performance evaluation sheet designed pursuant to experts' advice.

The data was analyzed through the instrument of SPSS 15.0 (Statistical Package for the Social Sciences 15.0) program. Wilcoxon Signed Rank Tests were made use of within the process of data analysis. For the reliability and validation of the evaluation sheet, a compatibility analysis was performed among the experts and Mann Whitney U Test together with Fleiss's Kappa Coefficient was used for the mentioned analysis. Accordingly, it was seen that there were no significant differences between the evaluations and that there was concordance among the evaluators. The statistical significance level for all the tests was taken as .05.

Findings acquired facilitated to conclude that upon receiving music structures course, students made progress in interpreting vocal music works taking the motive phrases into consideration. Another progress by the students was vocalizing the motive phrases together with nuance terms. It was deduced that there were no developments in students' vocalizing the structural elements comprehendingly and making use of piano accompaniments. Considering the general point averages of

the research, it was seen that the general point average of the post-test was significantly high when compared to the general point average of the pre-test and the students' availability ratio of the achievements in the course music structures for interpreting vocal music works displayed an increase of %10.2.

Key Words: Music Structures, Music Teaching, Music Teacher Education

TEŞEKKÜR

Araştırmamın son noktasını koyana dek benim yanımda olup, hiç yorulmadan bütün emeğini sarf eden, en doğru yöntemlerle ilerlememe özen gösteren çok saydığım ve sevdiğim, değerli öğretmenim ve danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Nurdan KIZILDELİ SALIK' a, yine bu araştırmanın bilimsel yöntemlerle ilerleyip sağlıklı bir çalışma olması için engin deneyimlerini benden esirgemeyen çok kıymetli öğretmenim Sayın Prof. Memduh ÖZDEMİR' e, araştırma sürecinin ilerleme aşamalarında bana kıymetli vakitlerini ayırıp, araştırma konumun önemliliğini, çalışmamın her aşamasında tüm desteklerini vermeleri ile gösteren çok kıymetli öğretmenlerim Sayın Doç. Dr. Nalan YİĞİT' e, Sayın Yrd. Doç. Dr. Aynur SULTANOVA' ya ve Sayın Yrd. Doç. Dr. Sema SEVİNÇ' e, en yoğun çalışma zamanlarında bile beni kırmayıp bana zamanını ayıran, araştırmamın önemli aşamalarında değerli görüşleri ile destekler sunan, kendisini öğretmenliğe ve eğitime adanmış çok değerli öğretmenim Sayın Prof. Suna ÇEVİK' e, müzik hayatımın başlangıcı olan Güzel Sanatlar ve Spor lisesinde her alanda çalışmalarımı destekleyen ve akademik ortamda çalışmalarda bulunmamı bekleyen, bu yönde destekler sunan sevgili öğretmenlerim Sayın Filiz CENİT GÖKÇE' ye, Sayın Aysu AKGÜN' e ve Sayın Fatma ÖZCAN' a, lisansüstü eğitimime başladığım andan itibaren bilimsel alanda ilerlememiz için bizden yardımlarını ve teşviklerini esirgemeyen çok kıymetli öğretmenlerim Sayın Doç. Dr. Sibel KARAKELLE' ye ve Yrd. Doç. Dr. Hülya ŞAHİN' e sonsuz minnet ve teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca yoğun ders programlarının ve ders dışı sorumluluklarının arasında bana desteklerini vererek 3. sınıf eğitimleri boyunca hep birlikte olduğumuz araştırmamın önemli bir bölümü olan çalışma grubumdaki tüm öğrencilerime, araştırmanın önemli aşaması olan yabancı dil çalışmalarımda benimle birlikte olan sevgili Yılmaz ÇANKAYA' ya ve eğitim hayatım boyunca destekleri ile hep arkamda olduklarını bildiğim aileme teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

Sayfa

BİLDİRİM.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
TEŞEKKÜR.....	viii
İÇİNDEKİLER DİZİNİ.....	ix
TABLolar DİZİNİ.....	xi
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xv
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ.....	1
Araştırmanın Amacı.....	4
Problem	5
Araştırmanın Önemi.....	5
Sayıtlar.....	5
Sınırlılıklar.....	6
Tanımlar.....	6
BÖLÜM II.....	9
KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	9
Sanat Eğitimi.....	9
Müzik Eğitimi.....	10
Mesleksel Müzik Eğitimi.....	11
Müzik Eğitimi Öğretmenliği.....	12
Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı Lisans Programı.....	13
Araştırma Konusu ile İlgili Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı Lisans Programında Uygulanan Dersler ve İçerikleri.....	16
BÖLÜM III.....	27
YÖNTEM.....	27
Araştırmanın Modeli.....	27
Veri Toplama Araçları.....	27

İşlem.....	28
Çalışma Grubu.....	28
Verilerin Analizi.....	29
BÖLÜM IV.....	30
BULGULAR ve YORUM.....	30
BÖLÜM V.....	62
SONUÇLAR ve ÖNERİLER.....	62
Sonuçlar.....	62
Öneriler.....	63
KAYNAKÇA.....	65
EKLER.....	67
EK 1.....	68
EK 2.....	71
EK 3.....	89
ÖZGEÇMİŞ.....	105

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo Sayfa

1. Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı Lisans Programında Uygulanan Ders Dağılımı-1. Sınıf (2011).....	14
2. Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı Lisans Programında Uygulanan Ders Dağılımı - 2. Sınıf (2011).....	15
3. Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı Lisans Programında Uygulanan Ders Dağılımı - 3. Sınıf (2011).....	16
4. Ses Müziği Yapıtları İçindeki Motiflere Dikkat Ederek Yorumlama Durumuna İlişkin Bulgular.....	30
5. Ses Müziği Yapıtları İçindeki Cümlelere Dikkat Ederek Yorumlama Durumuna İlişkin Bulgular	31
6. Ses Müziği Yapıtları İçindeki Motif Bütünlüğünün Bozulmaması İçin Doğru Yerlerde Nefes Almaya İlişkin Bulgular.....	32
7. Ses Müziği Yapıtları İçindeki Cümle Bütünlüğünün Bozulmaması İçin Doğru Yerlerde Nefes Almaya İlişkin Bulgular	33
8. Ses Müziği Yapıtları İçindeki Motif ve Cümlelerle Nüans Terimlerini Birlikte Kullanarak Yorumlama Durumuna İlişkin Bulgular	34
9. Ses Müziği Yapıtlarındaki Soru Cevap Motiflerine Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular	35
10. Ses Müziği Yapıtlarındaki Soru Cevap Cümlelerine Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular	36
11. Ses Müziği Yapıtları İçindeki Sus İşaretlerinden Faydalanma Durumuna İlişkin Bulgular	37
12. Çalışma Grubundaki Bireylerin Ses Müziği Yapıtlarını Yorumlamaları Sırasında Yapıtların Hızı ile Biçim Ögelerini Uyumlu Kullanmaya İlişkin Bulgular	38
13. Ses Müziği Yapıtlarındaki Müzik Biçimleri Ögelerinin Anlaşılabilirlik Durumunda Piyano Eşliğinden Faydalanma Durumuna İlişkin Bulgular	39
14. Türkçe Sözlü Müzik Yapıtının Biçim ögeleri Kurallarına Dikkat Edilerek Yorumlanmasında Başarı Durumuna İlişkin Bulgular	40
15. Yabancı Dildeki Ses Müziği Yapıtlarının Biçim Ögeleri Kurallarına Dikkat Ederek Yorumlanmasında Başarı Durumuna İlişkin Bulgular	41
16. Biçim Ögelerine Dikkat Ederek Yorumlamada Yabancı Dildeki Ses Müziği Yapıtlarının Birebir Anlamlarından Faydalanarak Eserlerin Genel Karakterini Yansıtabilme Durumuna İlişkin Bulgular	43
17. Ses Müziği Yapıtlarının Armonik Ögelerinden Olan Açık Kararlı Duruşlara Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular	44

18. Ses Müziği Yapıtlarının Armonik Öğelerinden Olan Tam Kararlı Duruşlara Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular	45
19. Ses Müziği Yapıtlarının Armonik Öğelerinden Olan Abantılara Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular.....	46
20. Ses Müziği Yapıtlarının Armonik Öğelerinden Olan Marş Armonik ve Ezgisel Sekvens Konularına Dikkat Ederek Yorumlamaya ilişkin bulgular.....	47
21. Ses Müziği Yapıtlarının Armonik Öğelerinden Olan Kadanslara Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular	48
22. Ses Müziği Yapıtlarındaki Armoni Kuralları ile Nüans Terimlerini Birlikte Kullanarak Yorumlamaya İlişkin Bulgular	49
23. Ses Müziği Yapıtlarının Teorik Öğelerinden Olan Esas Tonalitelere Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular	50
24. Ses Müziği Yapıtlarının Teorik Öğelerinden Olan Tonalite Geçişlerine (Modülasyon) Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular	51
25. Ses Müziği Yapıtlarının Teorik Öğelerinden Olan Altere Seslere Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular	52
26. Ses Müziği Yapıtlarının Teorik Öğelerinden Olan Senkoplardan Kaynaklanan Ve Ritimsel İlerleyişi İlgilendiren Vurgusal Zaman Değişikliklerine Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular	53
27. Ses Müziği Yapıtlarının Teorik Öğelerinden Olan Süsleyici Seslere Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular	54
28. Ses Müziği Yapıtlarının Teorik Öğelerinden Olan Vurgulu Notalara Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular	55
29. Ses müziği yapıtlarının Teorik öğelerinden olan zayıf zamandaki vurgulu notalara dikkat ederek yorumlamaya ilişkin bulgular	56
30. Ses Müziği Yapıtlarının Teorik Öğelerinden Olan Ölçü Sisteminden Kaynaklanan Kuvvetli Zamanlara Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular.....	57
31. Ses Müziği Yapıtlarının Orijinal Dillerine Bağlı Olan Prozodi Kurallarına Dikkat Ederek Yorumlama Durumuna İlişkin Bulgular	58
32. Ses Müziği Yapıtlarını Doğru Entonasyona Dikkat Ederek Yorumlama Durumuna İlişkin Bulgular.....	59
33. Ses Müziği Yapıtlarının Özü ile (Karakteri, Anlatmak İstedikleri, Duygusal Boyutu) Uyumlu Olarak Nüansları Birlikte Kullanabilme Durumuna İlişkin Bulgular	60
34. Değerlendirme Formundaki 1. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	90
35. Değerlendirme Formundaki 2. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	90

36. Değerlendirme Formundaki 3. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	91
37. Değerlendirme Formundaki 4. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	91
38. Değerlendirme Formundaki 5. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	92
39. Değerlendirme Formundaki 6. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	92
40. Değerlendirme Formundaki 7. Soruya Verilen Puanların, Uzman gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	93
41. Değerlendirme Formundaki 8. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	93
42. Değerlendirme Formundaki 9. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	94
43. Değerlendirme Formundaki 10. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	94
44. Değerlendirme Formundaki 11. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	95
45. Değerlendirme Formundaki 12. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	95
46. Değerlendirme Formundaki 13. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	96
47. Değerlendirme Formundaki 14. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	96
48. Değerlendirme Formundaki 15. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	97
49. Değerlendirme Formundaki 16. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	97
50. Değerlendirme Formundaki 17. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	98
51. Değerlendirme Formundaki 18. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	98
52. Değerlendirme Formundaki 19. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	99
53. Değerlendirme Formundaki 20. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	99
54. Değerlendirme Formundaki 21. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	100

55. Değerlendirme Formundaki 22. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	100
56. Değerlendirme Formundaki 23. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	101
57. Değerlendirme Formundaki 24. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	101
58. Değerlendirme Formundaki 25. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	102
59. Değerlendirme Formundaki 26. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	102
60. Değerlendirme Formundaki 27. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	103
61. Değerlendirme Formundaki 28. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	103
62. Değerlendirme Formundaki 29. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	104
63. Değerlendirme Formundaki 30. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistiki Veriler.....	104

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil Sayfa

1. Motif.....	22
2. Motif.....	22
3. Cümle.....	24
4. Cümle.....	24
5. Periyod (Dönem).....	26
6. Periyod (Dönem).....	26
7. Uzmanların Öntest-Sontest Genel Ortalama Puan Dağılımlarının Yüzdelik Puan İstatistikleri.....	61

BÖLÜM I

Giriş

İnsanlar doğada buldukları andan itibaren yaşadıkları her gün yeni olaylarla karşılaşır, bu durumlarda neler yapılması gerektiğini bazen bilerek bazen de bilmeyerek tepkiler vermişlerdir. Bu tepkilerle deneyim kazanan insanlar, ilerleyen süreçte neyin, nasıl olması gerektiğini öğrenmiş, nesiller ve yaşam olanakları değiştikçe bilgilerini yenilenerek biriktirmişlerdir. Bu bilgiler önce farkında olmadan kulaktan kulağa ve usta çırak yoluyla öğrenilmiş, sonra da sistemli şekilde düzene girerek, bugünkü eğitim sisteminin oluşmasına olanak sağlamıştır. Tüm yönleriyle gelişen dünyada, eğitimin neredeyse yetişilemeyen hızına ayak uydurulamamaktadır. Gelişen bilgileri alarak bilgilenmeye ve değişmeye hazır olan bireyler, çağdaş eğitim kurallarıyla öğretim yapan eğitim kurumları aracılığıyla, gelecekteki hayatlarına olumlu yön verebilme hedeflerini gerçekleştirmeye çalışmaktadırlar. Aynı zamanda gelecek nesiller için faydalı olmayı amaçlayan bilimsel eğitim yöntemlerini takip etmekte ve eğitimlerine devam etmektedirler.

Her bilimsel alan, bilgilerini yenileyerek biriktirmekte ve sosyal hayatta bunu kullanmak isteyen bireylere ve yaşam alanlarına birikimlerini aktarmaktadır. Bu aktarım başarıya ulaşmak için belirlenen amaçlar çerçevesinde yapılmaktadır. Ayrıca bilgilerin doğru ve beklenen yöntemlerle öğretilmesini sağlayacak, alanlarında belirli bilgi seviyesine ulaşmış öğretmenlere ihtiyaç duyulmaktadır.

Müzik çerçevesinde bakıldığında ülkemizde de dolaylı ve doğrudan müzik öğretmeni adayı yetiştiren kurumlar bulunmaktadır. Doğrudan müzik öğretmeni adayı yetiştirme görevi üniversitelerin sadece Eğitim Fakültelerinde bulunan Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dallarına verilmiştir. Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dallarında okuyan öğrenciler aldıkları müzik alan dersleri ve eğitim bilimleri-formasyon dersleri ile eğitim-öğretim boyutunun mesleki yeterlilik seviyesine ulaşarak müzik öğretmeni adayı olmaktadır.

Üniversitelerin Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı Lisans Programında uygulanan dersler müzik alan dersleri ve eğitim bilimleri dersleri olarak iki kısma ayrılmaktadır. Müzik alan dersleri de kendi içinde teorik ve uygulamalı dersler olarak ayrılmaktadır.

Müzik eserlerini yeterli ve doğru şekilde yorumlayabilmek için müzik alan dersleri bilgilerini ağırlıklı olarak kullanan; genel müzik tarihi, bireysel çalgı ve bireysel ses eğitimi alanlarında kazandıkları bilgiler ile de öğrendiklerini destekleyecek bilgiler almakta olan Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı 3. sınıf öğrencileri, 3. sınıfın ilk dönem bitişine kadar armoni-kontrpuan, müziksel işitme-okuma-yazma ve bireysel ses eğitimi derslerinden aldıkları bilgilerle çalışma alanımız olan ses müziği eserlerini yorumlayabilmek için belirli seviyeye gelmiş olmaktadırlar. Bu derslerin devamında, 3. sınıfın ikinci döneminden itibaren öğrencilere, müzik eserlerini yorumlamada kurallarına uyulmasına büyük özen gösterilmesi gereken müzik biçimleri dersi verilmektedir. Etkili ve estetik müzikal yorum için önemi olan bu ders sadece tek dönemlik ders olarak eğitim programında yer almaktadır.

Müzik eserleri çalgı müziği yapıtları ve ses müziği yapıtları olarak ikiye ayrılmaktadır. Ünal (2001) ses müziğini (vokal) ses için okunmaya özgü olarak tanımlamaktadır. Ses-vokal müzik eserlerinin seslendirilmesi konusu ile ilişkili olarak yorum kavramı devreye girmektedir. Say' a (2002) göre yorum: "Seslendiricinin öznel bireysel katkısıyla ulaşılan üst düzey müzikal anlatım değerleri" olarak tanımlanmaktadır.

Yorum kavramı beraberinde dili ve dilsel özellikleri de ortaya çıkarmaktadır. Her ulusun kendine özgü bir dili, dilsel özellikleri, o dili gerek kendi ulusu içinde gerekse diğer uluslar içerisinde anlaşılabilir kılacak olan birimleri vardır. Bu birimler: cümleler, kelimeler, heceler ve bazen de noktalama işaretleridir. Günlük konuşma dilimiz basit olarak incelendiğinde, cümleler, kelimeler, heceler, gerektiğinde noktalama işaretleri bile anlatımda gereken yeri vurgulamak için kullanılabilirlerdir.

Konuşma ve yazı diline benzer cümlecik ve cümleler Özdemir' e göre (2001) müzikal anlatımda da mevcuttur. Müzik sanatı da gerek sözlü gerek sözsüz olarak anlatımı olan bir dile sahiptir. Anlatım kavramı müzik sanatında incelendiğinde, müzikal yorumun genel prensipleriyle yani: eserlerin tonalitesi, formlar türü, hızı, cümlelemeleri, dilsel aksanlamaları, yabancı ise anlamı, nüansları ve karakteristik

anlatım terimleriyle karşılaşmaktadır. Müzik eserlerini yorumlayanlar müziksel anlatımda uyulması beklenen bu kurallara uyarak eserleri yorumlamaktadırlar.

Profesyonel çerçevede düşünüldüğünde sanatçı ünvanını alarak çalgısal ve ses tekniksel olarak belirli seviyeye ulaşmış yorumcuların seslendirim açısından müzik eserlerine bireysel katkılar sağlayabilecekleri kuşkusuz beklenen bir durum olmaktadır. Fakat Eğitim Fakültesi 3. sınıf öğrencisi seviyesindeki müzik öğretmeni adayları açısından düşünüldüğünde ise müzik eserlerine yapılabilecek bireysel yorum katkıları elbette ki öğrendiği bilgilerle sınırı kalacaktır. Amatör birer yorumcu sayılabilecek olan 3. sınıf müzik bölümü öğrencilerinden müzik eserlerini yorumlarken müziksel tutum olarak müzik eserin tonalitesine, hızına, notalarının temizliğine, çalgısına göre değişebilen çalım tekniklerine, nüanslarına, sözlü ise sözlerine, anlatım terimlerine, duygusal iletisine ve yorumda en önemli kısım olarak görülebilecek olan müzik biçimsel öğelere yani motiflere, cümlelere uyması beklenebilecek bir yeterlilik durumu olmaktadır.

Anlatım ve yorum için gerekli olan bu kurallar Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalında müzik biçimleri dersi armoni-kontrpuan ve müziksel işitme-okuma-yazma dersleri ile işbirliği içinde verilmektedir. Müzik sanatında yorum için çok önemli olan bu dersler tüm çalgı alanları için önemli olmakla birlikte özellikle bireysel ses eğitimi ve şan dersleri için daha fazla önem arz etmektedir. Çünkü bu derslerin materyalleri sözleri olan şarkılardır. Bestecilerin şiirsel çerçevede kelime ve cümleleri ile anlatmak istedikleri duygular-mesajlar, müzik eserleri içindeki notalar yardımıyla müzikal cümle ve motiflere gizlenmektedir.

Ses müziği eserlerini yorumlayan kişiler işitsel, armonisel, biçimsel özelliklerine dikkat etmekle kalmayıp anlatım ve yorumda çok önemli olan sözlere de dikkat etmek durumundadırlar. Kimi öğrenciler müzik biçimleri dersinden aldıkları kazanımları eser yorumlamalarında uygulamakta, kimi öğrenciler de sadece eser içindeki notalara yoğunlaşarak notaları doğru çalmaya veya söylemeye özen gösterip motiflere ve dolayısıyla cümlelemelere dikkat etmemekte, etkili müziksel yoruma özen göstermemektedir. Bu görüş Hodeir (1951) tarafından da şu şekilde desteklenmektedir: “Çalıcı çoğunlukla bütün gücünü notaları yorumlamak, bir başka deyimle, kaba dışını yorumlamakla geçirir. Üstelik on kişiden dokuzunun yapı sorunlarından tüm habersiz olduklarını da unutmayalım”.

Bazı teorisyen ve yazarlar biçim kelimesini “yapı” terimi ile açıklamakta ve yapı sorunları yani biçimsel sorunlar olarak dile getirmektedir. Müzik eserlerindeki müzik biçimsel ögeler, bestecileri tarafından en çok dikkat edilmiş olan ve eserlerini yorumlayacak kişilerden de dikkat edilmesini bekledikleri kısım olarak kabul edilmiştir. Bestecinin anlatmak istediği duygulardan yola çıkarak oluşturulmuş müziksel cümlelerin ve motiflerin oluşturulduğu şekliyle yorumlanması beklenmektedir. Müzik eserlerini gerektiği gibi seslendirebilmek için önem teşkil eden müzik biçimleri dersine, Müzik Eğitimi Öğretmenliği Lisans Programı kapsamında sekiz yarıyıl içerisinde sadece bir dönemde yer verilmekte ve bu dersin devamı niteliğinde olabilecek bir ders bulunmamaktadır.

Bu çalışmada müzik biçimleri ve bireysel ses eğitimi bir bütünlük içinde incelenmiştir. Belirtilen derslerden elde edilen kazanımların, ses müziği yapıtlarının beklenen şekilde yorumlanabilmesi ve eser içeriğini anlamada yardımcı olabilmesi niteliğiyle, müziksel yorumlamanın başarıya ulaşmasında etkili olduğu düşünülmektedir. Ancak, uzmanlar ve öğretim üyeleri, Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalında okuyan öğrencilerin, ses müziği ve çalgı müziği alanlarında müzik eserlerini yorumlarken müzik biçimsel ögelere yeterli seviyede dikkat göstermedikleri, sadece gördükleri notaları çalarak hata oranını en alt seviyede tutma kaygısıyla seslendirme yaptıkları ve beklenen müziksel estetik yorumu dikkat etmedikleri görüşünde birleşmektedirler.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma; Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalında dört dönem ses eğitimi ve bir dönem biçimleri dersi almış öğrencilerin, 3. sınıf ikinci dönem dersi olan müzik biçimleri dersini almasından önce ve sonra ses müziği yapıtlarını yorumlamada müzik biçimleri kazanımlarından yararlanıp yararlanmadıklarını karşılaştırmalı olarak ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

Problem

Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı 3. sınıf öğrencilerinin müzik biçimleri dersini almadan önce ve aldıktan sonra ses müziği yapıtlarını yorumlamalarında anlamlı düzeyde farklılık var mıdır?

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma; alanda yapılan ilk çalışma olması, Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı 3. sınıf öğrencilerinin ses müziği yapıtlarını yorumlamalarında müzik biçimleri kazanımlarından yararlanıp yararlanmama durumlarını bilimsel verilerle ortaya koyarak müzik yapıtlarının yorumlanmasında temel ders olan müzik biçimleri dersinin önemine dikkat çekmesi ve elde edilen sonuçlar doğrultusunda probleme yönelik öneriler getirmesi açısından önem teşkil etmektedir.

Sayıtlılar

Bu çalışmada;

1. Araştırma için belirlenen çalışma grubu üyelerinin bireysel ses eğitimi dersini almış ve seçilmiş olan ses (vokal) müziği eserlerini yorumlayabilecek yeterliliğe ulaştığı,
2. Çekilen video kayıtlarını değerlendirme formu aracılığıyla değerlendiren müzik eğitimi öğretmeni anabilim dallarında ses eğitimi ve müzik biçimleri dersi veren uzmanların gerçekçi görüşlerini yansıttığı,
3. Araştırma için uzman görüşleri ile belirlenmiş olan üç ses müziği eserinin 3. sınıf öğrencilerinin yorumlayabileceği seviyede olduğu varsayımlarından yola çıkılmıştır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Değerlendirme aşamasında Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dallarında ses eğitimi ve müzik biçimleri dersi veren dört uzmanın görüşleri ile,
2. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı'nın 2010-2011 eğitim-öğretim yılı 3. sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.

Tanımlar¹

Abantı: Yapıtların ölçü sistemleri ile ilgili olarak değişebilen kuvvetli zamanlarındaki akor seslerinden birisinin (üçlü, beşli veya yedili) yerini, istenilen süreye göre alt ya da üst komşu sese vermesi ve bu üst veya alt komşu sesin yerine geçtiği sese çözülmesi ile oluşan müziksel olaydır.

Açık karar: Bir müzik yapıtındaki ezginin (motifin, cümleinin) sus işaretleri veya ezginin bitişi sebebiyle kalmış olduğu son sesi ilgilendiren; ezginin, (motifin, cümleinin) yapıtın tonalitesinin önemli sesleri olan I., IV. veya V. sesleri üzerine kurulu olan akorların üçlüsü ile bitmesine verilen kalış (karar verme, son bulma) ismidir.

Altere ses: Yapıtın almış olduğu değiştirici işaretlerin verildiği yer olan donanım kısmında olmayan ve ezgisel ilerleyişler sırasında karşılaşılan, tonalitede olmayan yabancı seslerdir.

Cevap cümlesi: Müzik yapıtındaki armonik ilerleyişe göre tonalitenin birinci (I) sesinde veya modülasyonla uğrayabileceği tonalitenin birinci (I) sesinde son bulmuş olan ve ezgiye "bitti" hissini veren cümledir.

¹ Bu çalışmada kullanılan tanımlar, araştırmacı tarafından alan yazın desteği ile araştırmanın amacına uygun olarak oluşturulmuş operasyonel tanımlardır.

Cevap motifi: Müzik yapıtındaki armonik ilerleyiŖe göre tonalitenin birinci (I) sesinde son bulmuŖ olan ve ezgiye “bitti” hissini veren motiftir.

Entonasyon: Yapıtın tonalitesel hareketleri ile iliŖkili olarak tek veya çok sesli durumlarda seslerin akor halindeyken veya tek baŖlarına uyumlu olarak seslendirmesi ve ezgisel ses ilerleyiŖlerindeki tutarlılıktır.

Esas tonalite: Müzik eserinin genel (ana) tonalitesidir.

Kadans: Motif veya cümle sonlarındaki kalıŖlardır. BitiŖ kadansları ve ara verici kadanslar olarak ikiye ayrılır.

Kuvvetli ve zayıf zaman: Ölçü sisteminden kaynaklanan ve ölçü sisteminin belli edilmesinde önemli rolü olan müzik kavramlarıdır. Yapıt iki zamanlı ise ilk vuruŖ zamanlarının daha kuvvetli ikinci vuruŖ zamanlarının zayıf; yapıt üç zamanlı ise 1. vuruŖ zamanlarının kuvvetli, 2. vuruŖ zamanlarının 1. den daha az kuvvetli, 3. vuruŖ zamanlarının en az kuvvetli; yapıt dört zamanlı ise 1. vuruŖ zamanlarının kuvvetli, 2. vuruŖ zamanlarının zayıf, 3. vuruŖ zamanlarının 1. vuruŖtan daha az kuvvetli fakat 2. vuruŖtan daha kuvvetli ve 4. vuruŖ zamanlarının en az kuvvetli seslendirilmesidir.

MarŖ armonik: Yapıtlardaki ezgilerin deęiŖiklikleri ve ilerleyiŖlerine bağlı olarak, belirlenen bir melodinin en az iki akorla armonize edilip çok seslendirilmesi ve bu armonik oluŖumun baŖka seslere aktarılarak taklitsel yürüyüŖle ilerletilmesidir.

Modülasyon: ÇeŖitli kurallarla bir tonaliteden baŖka bir tonaliteye geçiŖtir.

Nüans: Besteci tarafından yapıtın orijinalinde belirtilmiŖ olan bazen de yorumcular tarafından deęiŖtirilebilen, yapıtların duygularına göre ayarlanan ses yükseklikleridir.

Prozodi: Sesli müzik eserlerinde kelimelerin müzikle birlikte seslendirilmesi sırasında yapıtın yazılmıŖ olduğu dile göre deęiŖebilen seslendirme kurallarıdır.

Senkop: Yapıtın ölçü sisteminden kaynaklanan kuvvetli-zayıf zamanları ile bağlantılı olarak, ölçünün veya vuruŖun kuvvetli zamanlarını ilgilendirmesi bakımından iki çeŖidi olan, vurgu almaması gerektiği halde vurgu almıŖ olan notadır.

Soru cümlesi: Müzik yapıtındaki armonik ilerleyiŖe göre tonalitenin dördüncü (IV) veya beŖinci (V) sesinde kalmıŖ olan ve duyuyŖ bakımından ezgiye “yarım kalmıŖ” hissi vererek gerginlik etkisi oluŖturmuŖ olan müzik cümlesidir.

Soru motifi: Müzik yapıtındaki armonik ilerleyiŖe göre tonalitenin dördüncü (IV) veya beŖinci (V) sesinde kalmıŖ olan ve duyuyŖ bakımından ezgiye “yarım kalmıŖ” hissi vererek gerginlik etkisi oluŖturmuŖ olan motiftir.

Süsleyici ses: Ölçünün kuvvetli olmayan zamanlarında, yapıtın içindeki herhangi bir sesin üstüne kurulmuŖ akor seslerinden birisinin, üst ya da alt komŖu sese gitmesi ve geri dönmesi olayını gerçekteŖtiren akora yabancı sestir.

Tam karar: Bir müzik yapıtındaki ezginin (motifin, cümleinin) sus iŖaretleri veya ezginin bitiŖi sebebiyle kalmıŖ olduğu son sesi ilgilendiren; ezginin, (motifin, cümleinin) yapıtın tonalitesinin önemli sesleri olan I., IV. veya V. sesleri üzerine kurulu olan akorların birinci sesi ile bitmesine verilen kalıŖ (karar verme, son bulma) ismidir.

Vurgulu nota: Senkoplardan kaynaklanan veya bestecinin özel isteğine göre kuvvetli seslendirme isteği ile özel konumda olan, etrafındaki notalara göre daha kuvvetli seslendirilen notadır.

BÖLÜM II

Kuramsal Çerçeve ile İlgili Araştırmalar

Bu bölümde; araştırmanın kuramsal çerçevesi kapsamında sanat eğitimi, müzik eğitimi, mesleksel müzik eğitimi, müzik eğitimi öğretmenliği, Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı Lisans Programı, araştırma konusu ile ilgili Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı Lisans Programında uygulanan dersler ve içerikleri yer almaktadır.

Sanat Eğitimi

Yeryüzünde yaşayan en akıllı varlık olan insan zamanla öğrenme yetisini ilerletmiş ve geçmişten günümüze kadar ulaştırmış bilgileri inceleyerek toparlamış, tartışmış, deneyerek uygulamış ve sonuçta genel geçer kurallara vararak bilim kavramını oluşturmuştur. Bilimin zaman içinde kendisini yenileme ve biriken bilgilerini daha kolay ve etkin inceleme isteği ile birlikte, ortak bir görüş çevresi ve sınırları içinde dallara ayrılma gerekliliği doğmuştur. Bu süreçte eğitim de ilerleyen ve biriken bilgilere sahip olmuş, zamanla gelişmiş ve bilimleşmiştir.

Her sosyal, kültürel, iktisadi, ekonomik alanda olduğu gibi eğitim de dallara ayrılmaktadır. Bu dallardan biri de sanat eğitimidir. Uçan (1994) sanat eğitimi konusunda şu görüşü sunmaktadır; “Sanat eğitimi; temelde sanat etkinlikleri ve etkileşimler yoluyla bireyin yaratma güdüsünü doyurmaya, estetik gereksinimlerini karşılamaya, beğeni duygusunu geliştirmeye ve içinde yaşadığı gerçekliğe daha duyarlı olmasını sağlamaya yöneliktir”. Burada bireyin, yaratılışından beri sahip olduğu beğenileriyle, yine içinde bulunan estetik gereksinimlerinin doyurulması için sanat’ a ve sanat eğitiminin varlığına olan ihtiyacı üzerinde durulmaktadır.

Müzik Eğitimi

Sanat eğitimine önem veren ülkeler zamanla diğer ülkelerle farkını her alanda ortaya koyabilmişlerdir. Çünkü, bu ülkelerin insanları estetik kaygıyı yani iyi, güzel ve doğruyu anlayabilmişler, bunu hayatın diğer alanlarına da aktarabilmişler ve bu aktarma alanlarından birisi olan müzikle de sürekli ilişki içinde olmuşlardır. Bu zaman içerisinde müzikte, kendini geliştirmiş, sanat alanları içinde varlığını kanıtlayarak sürekliliğini korumayı başarmıştır. Sanatın en gözde alanlarından biri olan ve kendi kültürel özelliklerini yansıtarak ulusal boyutlara ulaşmış olan müzik dilden dile, kulaktan kulağa yayılarak evrensel boyutlara ulaşmıştır.

İnsanların birbirlerine kulak yoluyla öğrettikleri şarkılar belirli işaretlere ve ilerleyen süreçlerde notalara dökülmüştür. Daha sonra hakkında yapılan araştırmalar ve bulgular yoluyla bilimsel nitelik kazanarak, aktarımının sağlanması için insanların eğitilmesi gerekliliğini oluşturmuş ve eğitimsel boyuta girmiştir. Müzik eğitimi konusunda şu görüşler önemlidir:

Ülkemizin, çağdaş uygarlığın gerektirdiği çizgide gelişme gösterebilmesi, eğitim alanındaki gelişmişliğiyle yakından ilişkilidir. Eğitimin önemli kollarından birisi de sanat eğitimidir. Sanat eğitiminin kollarından biri durumundaki müzik eğitimimizin, çağdaş eğitimle bağdaşması için, müzik eğitiminde ileri düzeyde bulunan ülkelerin kullanmakta ve uygulamakta olduğu eğitim sistemiyle tutarlılık içerisinde bulunmasının önemi büyüktür (Uslu, 1996, s. 1).

Bu görüşte sanat eğitiminin önemi ve diğer ülkelerin de benimsediği eğitim yöntemleri ile tutarlılığın sağlanması sayesinde sanat ve müzik eğitiminde gerekli çağdaşlık seviyesine ulaşılabileceği üzerinde durulmaktadır. Uçan' a (1994) göre müzik eğitimi iki tanımla belirtilmektedir; "bireye, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma" ya da "bireyin müziksel davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma". Tanımlar incelendiğinde, ortak noktanın bireyin müziksel yaşantısında amaçlı olarak bir değişim süreci olduğu göze çarpmaktadır.

Sosyal ve iktisadi hayatta varlığını en iyi ve etkili şekilde sürdürmeyi amaçlamış olan her ülke, sanat'a ve sanat alanlarından birisi olan müzik eğitimine önem vermiş, sahip oldukları müziksel birikim ve teknikleri belirleyerek, müzik eğitimine olan yaklaşım ve tutumlarını göstermişlerdir. Çevik (1990) "Müziğin eğitim ve öğretiminin

önemi büyüktür. Tarih boyunca dünya milletleri müziğin eğitsel rolüne inanmışlar, ona bir eğitim aracı olarak bakmış ve önem vermişlerdir. Müzik sanatı, genel kültürün önemli bir ögesi olarak kabul gördüğünden, bu sanata devletler tarafından destek verilmiştir" sözleriyle müzik eğitiminin kültürel ve eğitsel olarak insanların üstündeki olumlu etkisini ortaya koymuştur.

Alpagut, Doğan ve Gülcan' ın (2009) "becerinin bilişsel ve duyuşsal değişiklikleri ile örtüştüğü, kendine özgü bir süreç gerektiren özel bir alandır" (<http://www.mavinota.com/index.php?link=yazi&no=2912>) şeklindeki müzik eğitimi tanımında ise müzik eğitiminin öğrenmede karşılaştığımız bilişsel ve duyuşsal alanlarla ilgili olarak eğitim ortamına yansımaları görülebilmektedir. Müzik eğitimi Uçan' a (1994) göre genel müzik eğitimi, özengen müzik eğitimi ve mesleksi müzik eğitimi olarak üç boyutta incelenmiştir. Araştırma konusu gereği mesleksi müzik eğitimi üzerinde durulacaktır.

Mesleksi Müzik Eğitimi

Müzik eğitimi her ülkede farklı yöntem ve sistemlerle yürütülmektedir. Bu farklılık ülkelerin kültürel çerçevede müzik-sosyal hayat ilişkisinden de etkilenmekte ve ülkelerin sanata verdiği önemle paralel gitmektedir. Ülkemizdeki müzik eğitimi alanlarından olan mesleksi müzik eğitimi hakkındaki şu görüşler önemlidir:

Müziği hayatının ileri dönemlerinde meslek olarak seçmek isteyen, bu yönde eğilimi olan, seçme olasılığı bulunan kişilere istediklerini ayrıntılı bilgilerle, beklenen davranışlar ve birikimle veren müzik türüdür. Bestecilik, yorumculuk, müzik bilimcilik, müzik öğretmenliği gibi alanlar bu türün dalları olarak sayılabilir. Bu kişiler seçme sınavı ile bu tür eğitimi veren kurumlara alınır ve mesleki müzik eğitimi öğretimi alanında uzmanlaşmış öğretmenler tarafından verilir. Mesleki eğitime giren öğrencinin de kendi alanında yeteri derecede uzmanlaşması ve mesleğinin gerektirdiği diğer özelliklere sahip olması beklenir (Uçan, 1994, s. 26-27).

Bilimsel olarak yapılan her yenilik oluşturulduğu alana hizmet ederek güncellenmekte, bununla birlikte bilgi hazinesini çoğaltarak araştırmacıları farklı alanlara sevk etmektedir. Aynı doğrultuda müzik alanında da, ulaşılan yenilikler sayesinde müzik bilimciler ve araştırmacılar, çalışmalarına yeni bilgiler ekleyip bu

bilgileri alanlarıyla ilgilenenlerle paylaşarak literatüre kazandırmakta ve eğitim-öğretim yapan kurumlarca da yeni kuşaklara aktarılmasını sağlamaktadırlar. Yapılan çalışmaların öğretim aşamasının da önemli bir konu olmasından dolayı devreye öğretmenler girmekte, eğitim-öğretim yapacak olan öğretmenin aldığı eğitim düzeyi ve vereceği eğitimi nasıl uygulayacağı konusu gündeme gelmektedir.

Müzik Eğitimi Öğretmenliği

Planlanmış ve amaçları önceden dikkatli şekilde belirlenmiş eğitim-öğretimin beklentisi olan başarı ve düzeyde, müzik öğretmenin yetiştirilmesinin önemi büyüktür. Konuya ilişkin şu görüşler dikkat çekicidir:

Öğretmen yetiştirme, çok boyutlu ve kapsamlı bir konudur. Öğretmen adaylarının seçimi, hizmet öncesi eğitimi, uygulama (staj) dönemi ve bu dönemdeki izleme-değerlendirme çalışmaları, hizmet içi eğitim gibi konular, tümüyle öğretmen yetiştirme kavramı içine girer. Bir eğitim sisteminin en önemli ögesi öğretmendir. Çünkü iyi ve nitelikli bir eğitimi nitelikli öğretmenler yapar. Bundan dolayı, 'Bir okul, ancak, içindeki öğretmenler kadar iyidir' denilebilir (Kavcar, 2002, s. 1).

Eğitim sisteminin gereği olarak öğretim, alanlarında uzmanlaşmış öğretmenler tarafından verilmektedir. Bu uzmanlaşma başarı için gerekli adımlardan birisidir. Farklı alanlarda öğretmenler olduğu gibi bu alanlarda kendi içlerinde dallara ayrılmaktadırlar. Müzik öğretmenliği eğitiminin dallara ayrılması hakkında şu bilgiler dikkat çekmektedir:

Meslekî müzik eğitiminin bir alt kolu olan müzik öğretmenliği eğitimi; sanat eğitimi, müzik tekniği eğitimi, müzik bilimi eğitimi ve öğretmenlik formasyonu kavramlarının sentezlendiği büyük ve kapsamlı bir olgudur. Dolayısıyla müzik öğretmenliği eğitimi; kurum, kural ve işleyişiyle disiplinler arası bilimsel/sanatsal bir temele dayalı olup, yanı sıra çağın gerektirdiği her türlü teknolojik donanımdan yararlanma imkânına açık olması sebebiyle de çok yönlü ve çok boyutlu bir eğitim/öğretim alanı olarak dikkati çeker. Meslekî müzik eğitimi içerisinde yer alan müzik bilinciliği eğitimi, bestecilik eğitimi, icracılık eğitimi, müzik teknolojülüğü eğitimi, müzik öğretmenliği eğitimi gibi kavramların her biri özel anlamda ayrı bir uzmanlık alanını ifade etmekle birlikte; müzik öğretmenliği

eğitimi çok daha geniş ve kapsamlı olarak ele alınıp uygulanır (Albuz, 2004, s. 106).

Müzik eğitimi öğretmenliğinin geniş çapta ele alınıp işlenmesi, beraberinde müzik öğretmenliği eğitimini uygulayabilecek sayı ve yeterlilikte eğitim kurumlarının varlığı konusunu karşımıza çıkarmaktadır. Bilindiği üzere, donanım ve sayı bakımından yeterli eğitim kurumları, kurumların deneyimlerini gösterebilecek olan çalışma yılları, kurumlarda öğretmenleri yetiştirecek olan öğretim elemanlarının eğitim seviyeleri ve yeterlikleri de başarı açısından birbirleriyle ilintilidir.

*Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Öğretmenliği
Anabilim Dalı Lisans Programı*

Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı Lisans Programında uygulanan dersler; birliktelik içinde yürütölen alan dersleri ve eğitim bilimleri dersleri olarak iki kısma bölünmüştür. Eğitim bilimleri dersleri her sınıf seviyesine uygun olarak dağıtılmıştır ve her dönem farklı derslerin eğitimi verilmektedir. Müzik alan dersleri açısından bakıldığında ise sınıf düzeylerine göre sıralılık ve aşamalılık gösteren müzik alan dersleri, toplu dersler ve bireysel dersler olarak ikiye ayrılır. Bireysel olarak: bireysel ses eğitimi ve bireysel çalgı eğitimi dersleri verilmektedir. İlk üç yıl içinde verilen toplu dersler de tablo 1, 2, 3 de görölmektedir. 1998-1999 eğitim-öğretim yılından günümüze Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dallarında Yüksek Öğretim Kurulu tarafından ortak olarak uygulanan programda bulunan dersler aşağıda sınıf düzeylerine göre verilmiştir.

Tablo 1
 Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı Lisans Programında Uygulanan Ders Dağılımı – 1. Sınıf (2011)

I. Yarıyıl	II. Yarıyıl
Müziksel işitme, okuma, yazma I-4 saat	Müziksel işitme, okuma, yazma II- 4saat
Piyano I.....1 saat	Piyano II.....1 saat
Bireysel Çalgı I.....1 saat	Bireysel Çalgı II.....1 saat
Bireysel Ses Eğitimi I.....1 saat	Bireysel Ses Eğitimi II.....1 saat
Okul Çalgıları I.....2 saat	Okul Çalgıları II.....2 saat
Müzik Kültürü2 saat	Koro I.....2 saat
Felsefe.....2 saat	Genel Müzik Tarihi.....2 saat
Türkçe I (Yazılı Anlatım).....2 saat	Türkçe II (Sözlü Anlatım).....2 saat
Atatürk İlkeleri ve İnk. Tarihi I.....2 saat	Atatürk İlkeleri ve İnk. Tarihi II.....2 saat
Yabancı Dil I.....3 saat	Yabancı Dil II3 saat
Eğitim Bilimlerine Giriş.....3 saat	Eğitim Psikolojisi3 saat
Toplam 23 saat	Toplam 23 saat

http://egitim.mehmetakif.edu.tr/bolumler/40_1program.pdf

Bu dersler sınıf düzeylerine göre farklı kodlar almakta ve her dönem alınan yeni dersler zorluk derecesine göre aşamalılık göstermektedir. Öğrenciler bu sayede önceki bilgilerine her dönem yenilerini eklemekte, mezun olduktan sonra bu bilgileri öğretmenlik hayatlarında ve diğer çalışma alanlarında kullanmaktadırlar.

Tablo 2
Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalında Lisans Programında Uygulanan Ders Dağılımı – 2. Sınıf (2011)

III. Yarıyıl	IV. Yarıyıl
Müziksel İşit., okuma, yazma III- 4 saat	Müziksel işit., okuma, yazma IV- 4 saat
Piyano III.....1 saat	Piyano IV.....1 saat
Bireysel Çalgı III1 saat	Bireysel Çalgı IV1 saat
Bireysel Ses Eğitimi III1 saat	Bireysel Ses Eğitimi IV1 saat
Koro II4 saat	Koro III 4 saat
Armoni-Kontrpuan-Eşlik I2 saat	Armoni-Kontrpuan-Eşlik II2 saat
Geleneksel Türk Halk Müziği.....2 saat	Geleneksel Türk Halk M. Uyg.....2 saat
Okul çalgıları III.....2 saat	Elektronik Org Eğitimi.....2 saat
Türk Müzik Tarihi.....2 saat	Bilgisayar II.....4 saat
Bilgisayar I..... 4 saat	Türk Eğitim Tarihi.....2 saat
Öğretim İlke ve Yöntemleri..... 3 saat	Ölçme ve Değerlendirme.....3 saat
Toplam 26 saat	Toplam 26 saat

http://egitim.mehmetakif.edu.tr/bolumler/40_1program.pdf

Müzik eğitimi anabilim dallarında uygulanması uygun görülen bu programda her yarıyıl toplam ders sayısının ve derslere göre kredi ağırlığının değiştiği görülebilmektedir. İkinci sınıf bitiminde dikkati çeken konu ise bireysel ses eğitimi dersinin sona ermesidir. 5. yarıyıldan itibaren sadece anadal çalgısı şan olarak seçilmiş öğrenciler, öğretim üyesi ile birebir ders işleyerek ses eğitimlerine devam etmektedir. Anadal çalgısı şan olmayan öğrenciler ise ses eğitimlerine Koro dersinde toplu olarak devam etmektedirler.

Tablo 3
Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı Lisans Programında Uygulanan Ders Dağılımı – 3. Sınıf (2011)

V. Yarıyıl	VI. Yarıyıl
Müziksel işitme,okuma,yazma V- 2 saat	Müziksel işitme, okuma, yazma VI- 2 saat
Piyano V.....1 saat	Piyano VI.....1 saat
Bireysel Çalgı V1 saat	Bireysel Çalgı VI1 saat
Armoni-kontrpuan-Eşlik III2 saat	Armoni-kontrpuan-Eşlik IV2 saat
Koro IV3 saat	Koro V3 saat
Orkestra/Oda Müziği.....3 saat	Orkestra/ Oda Müziği.....3 saat
Geleneksel Türk Sanat M.....2 saat	Geleneksel Türk S. M. Uyg.....2 saat
Eşlik çalma 2 saat	Çalgı bakım onarım bilgisi.....2 saat
Eğitim Müziği Dağarı 2 saat	Müzik Biçimleri 2 saat
Güncel ve Popüler Müzikler.....2 saat	Sınıf Yönetimi..... 2 saat
Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı.....4 saat	Özel öğretim yöntemleri..... 4 saat
Toplam 24 saat	Toplam 24 saat

http://egitim.mehmetakif.edu.tr/bolumler/40_1program.pdf

*Araştırma Konusu ile İlgili Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı Lisans Programında Uygulanan
Dersler ve İçerikleri*

Bu bölümde; araştırma konusu gereği bireysel ses eğitimi ve müzik biçimleri derslerinin içerikleri açıklanmıştır.

Bireysel Ses Eğitimi

Lisans eğitiminin 1. yarıyılında başlayıp 4. yarıyılın bitmesi ile sona eren bireysel ses eğitimi dersinin içeriği incelendiğinde: müzik eğitiminde insan sesinin oluşumu, gelişimi ve bireysel ses eğitiminin önemi; ses ve ses organlarının yapısı, mekanizması ve fonksiyonları ile sesin oluşumu; bedensel ve zihinsel olarak şarkı söylemeye hazırlanma; doğru solunum alışkanlığı ve sesi doğru yerde oluşturma; doğru artikülasyon becerisi; alıştırmalar (tek ses, 2'li, 3'lü, 4'lü, 5'li, 6'lı, 9'lu, 12'li)

sıralı sesler, oktavlı ve atlamalı, arpej vb. seslerle legato, staccato uygulamalar ve konuşma çalışmaları; piyano eşlikli halk türkülerinden yararlanarak Türk dilinin ünlü ve ünsüzlerini doğru artikülasyonla oluşturma çalışmaları, doğru fonasyon, rezonans ve entonasyon, ses alanlarına uyarak uygun rejistr çalışmaları; ses alıştırmaları, ses etütleri ve düzeyine uygun piyano eşlikli eserler; müzikal analizi yapmaya ilişkin bilgi ve davranışlar; sessel, tekniksel ve sınıf düzeyi özellikleri göz önünde bulundurularak repertuar belirleme; eserlerin hızları ile nüansları birleştirerek eserlerde çalışma; sesin korunması; erken çocukluk, çocukluk, ergenlik ve gençlik dönemi ile ses değişim dönemindeki mutasyon ses özellikleri konularının bulunduğu görülmektedir. http://egitim.mehmetakif.edu.tr/bolumler/40_1program.pdf

Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dallarında görev yapan ses eğitimi öğretim üyeleri tarafından ilgili literatür incelenerek oluşturulan ses eğitimi programının oluşturulmasında öğrencilerin sınıfları, yarıyılları ve dersin dört yarıyla yayılması ile hedeflenmiş seviye ve başarıya ulaşma süresi etkili olmaktadır. Uygulanan programda; Aria Antiche, Aria, Lied, Napoliten, Romanse, Canzone, Yöresel Halk Türküleri, Okul Şarkıları ve Marşlar gibi ses müziği türleri bulunmaktadır.

Müzik Biçimleri

Lisans eğitiminin 6. yarıyılında tek dönemlik ders olarak verilen müzik biçimleri dersi içeriği incelendiğinde: biçim kavramı ve gerekliliği; müzikte biçimin temel öğeleri, motif cümle, dönem (periyod) ve aralarındaki ilişkiler; Klasik Batı müziğinde kullanılan şarkı formları; çeşitleme, suit, rondo, sonat, sonat allegro formu, füg, diğer tür-biçimler; geleneksel Türk Halk ve Sanat Müziği ve Uluslararası Popüler müzikte biçimler konularının bulunduğu görülmektedir (http://egitim.mehmetakif.edu.tr/bolumler/40_1program.pdf). Besteciler tarafından oluşturulan her müzik yapıtı incelendiğinde, bu yapıtların müziksel kurallar bütünü olduğu görülebilmektedir. Bestelenmiş müzik yapıtlarındaki her notanın müziksel kurallar çerçevesinde bir açıklaması mevcuttur. Müzik eserlerinin gerektiği şekilde yorumlanması için en önemli alan olan müzik biçimleri dersi, içeriğindeki konuları itibari ile müziksel işitme-okuma-yazma ve armoni-kontrpuan dersleri içerikleri ile ilişkili olarak yürütülmektedir. Müzik yapıtları yorumlanmadan önce yapıtın müziksel işitme-okuma-yazma ve armoni-kontrpuan dersleri kuralları ile ilişkilendirilerek teorik çözümlenmesi yapılmakta ve ortaya çıkan teorik çözüm müzik biçimsel öğelerle ilişkilendirilerek yorumlama evresine geçilmektedir.

Hodeir' e (1951) göre müzikte biçim: “Genel olarak biçim bir eserin nasıl çatıldığını anlatır” şeklinde ifade edilmiştir. Bu görüşte “çatılmak” kelimesi ile müzik eserinin nasıl oluşturulduğu, neye-nelere göre oluşturulduğu kastedilmektedir. “Eserlerin kuruluşunu ve biçimini çözümleyerek ve bilerek dinlemek, daha iyi anlaşılmasını sağlayacağı için, bir dinleyici olarak da müzik formlarını bilmenin büyük yararı vardır” (Cangal, 2004). Bu görüşle müzik eserlerinin biçimsel bakımdan çözümlenerek yorumlanmasının hem müzisyenler hem de bilinçli dinleyiciler açısından önemli olduğuna değinilmiştir. Aynı doğrultuda Farish' in (2010) “Yapı, dinleyenlerin gerek duyduğu kazanımları ve sürekliliği verir. Yeni şarkı yazarlarının yapı üstünde düşünceleri gereken sebep budur” görüşüyle de biçimsel yapının dinleyiciler üzerindeki önemli etkisi belirtilmiş ve bu görüşle yeni şarkı bestecilerine önerilerde bulunulmuştur.

Hodeir' e (1951) göre biçim şöyle tanımlanmıştır: “Biçim, bir eserin birlik ve bütünlüğe erişme yoludur”. Bu fikirlerle ilişkili olarak yapıtların birlik ve bütünlük içerikleri hakkındaki Bogunovic, Masnikosa, Mladjenovic ve Perkovic Radak' ın (2009) biçimsel yapı analizi görüşleri şöyle belirtilmektedir: “aslında düzenleyici özellik müzikal içeriğin verildiği sıradaki yapısal konunun özellikleri yani düzenleme ve sunuş değişiklikleri, ritim, melodi, armoni de dinamikler, doku gibi özelliklerle dikkatle organize edilmesidir”. Bu açıklama ile müzik eserlerinin içeriği ile biçimsel yapının sıkı ilişkisi ve bu öğelerin nasıl sunulduğu konuları üstünde durulmaktadır.

Kolydas, Sarris ve Tzevelekos' a (2010) göre müzik biçimsel tür hakkında şunlar belirtilmektedir: “biçimsel çeşit, ikinci kısımda bu yapısal bölüm türünün motifselsel ya da melodik olarak karakterize edilip edilmediğini göstererek nitelendirilmiştir. Bu çeşit bilgi çok önemlidir çünkü bu tür bilgi müzik kısımlarının kimliği hakkında bilgiler vermektedir”. Bu açıklama ile motif gibi müzik biçimleri öğelerinin sadece müzikalite açısından bir görevi olmadığı ayrıca müzik kimliksel belirleyici özellikleri ile müzik biçimsel öğelerin farklı işlevlerinin olduğu anlaşılmaktadır.

Müzik biçimleri öğeleri müzik eserlerini oluşturan parçacıklardır. Bu parçacıklar gerekli kurallar ve müzik formları kalıpları ile ilişkili olarak birleşmektedir. Bu birleşimlerde müzik yapıtının duygusal boyutu ve vermek istediği mesajlar da etkili olmaktadır.

Ne yana bakarsak bakalım, biçim kaygısı gözetilmediği bir müzik eseri düşünemeyiz. İzlenimci bestecilerin baş eserleri arasında bile -ki bu besteciler biçimciliğe karşı çıkmışlardı- bulanıklık içinde en az bir kuruluş kaygısının gözetilmediği tek bir eser yoktur. Olsaydı çünkü, müzik de yok sayılırdı. Bir müzik cümlesi ne denli güzel olursa anlatımının en yüksek noktasına ancak dolayındakilerle tam bir uyuşum içinde olduğunda varır (Hodeir,1951, s. 18-19).

Hodeir' in (1951) sözlerinde geçen “dolayındakiler” kelimesi ile anlatılmak istenen müzik biçimleri öğeleri ve bu öğelerin müzik eserini anlamak ve etkili yorumlamadaki önemidir. Müziksel anlatı ve duygusal ifade bakımından söz öbekleri, cümleler, paragraflar müzik dilinde ve müzik biçimlerinde motif, cümle, periyod olarak karşılık bulmaktadır. Yeterli ve başarılı ses müziği yorumu için gerekli olan bu kavramlar biçimsel öge olarak adlandırılmaktadır.

Bir müzik eserinin seslendirilmeden önce o eserin biçimsel bakımdan incelenmesi, öğelerinin saptanarak ayrılması ve bu doğrultuda eserin nefes yerlerine dikkat edilerek nüans terimlerinin uygulanması için hazırlıkların yapılması gerekmektedir. Bu hazırlanma durumu günlük konuşmalarda iletişim kurarken de uygulanmaktadır. Dolayısı ile cümlelere başlanmadan önce bir nefes hazırlığı yapılamakta ve kelimelerin arasında nefes alınmayarak anlatım bozulmamaktadır.

Bir müzik yapıtını yorumlama öncesinde bireyden, o yapıtın bestecisi tarafından belirtilen orijinal özelliklerine uyulmasının gerektiğini, yapıt bestelenirken bestecisine göre nitelik kazanmış olan stil özelliklerini, yapıtın biçimsel öğelerine dikkat edilerek yorumlaması gerektiğini bilmesi ve uygulaması beklenmektedir. Müzik biçimsel öğelere dikkat edilerek yorumlamanın yanında başarılı müziksel yorumlama için eserin içindeki nüans ve anlatım terimlerinin uygulanması da farklı güzellikler oluşturmaktadır.

Sanatlarda, özellikle müzikte formun amacı, birinci planda anlaşılmayı hedef alır. Bir fikir ve onun gelişimi ile bu gelişimin nedenlerini izleyen bir dinleyici, psikolojik olarak güzellik kavramına en çok yaklaşmış ve müzikteki gerilimlerden sonraki çözümlerde rahatlığa ermiş olur. Sanat, açıklık ve anlaşılma ister; sadece düşünsel olarak değil, aynı zamanda duygusal olarak da rahatlığa erişim için bu gereklidir (Cangal, 2004, s. ix).

Bu açıklama ile: her sanat dalında üretilen eserlerin bir formunun bulunduğunu ve sadece müzisyenler için değil, dinleyiciler içinde müzik eserlerinin yeterli anlaşılması

için biçimsel yapıya dikkat edilmesinin gerekliliği anlatılmaktadır. Bu bağlamda Swinkin (2006)' nın görüşleri önem kazanmaktadır; “tüm eserlerde biçimsel anlayış her pedagojik seviyede öğrencilere ve derslere göre bir anlayış geliştirebilir. Önemli olan, yapı ile öğretmede öğrenmeye karşı yaklaşımımızı somutlaştırırız ve bu yolla yapı ile çalmayı öğrencilerimize aşılır ve bir model oluruz”. Bu açıklamalarla hem öğretmenler için hem de öğrenciler için müzik biçimsel yapıya dikkat ederek çalmayı sağlamak için yapılması gerekenler ve yararları belirtilmiştir. Güzel ve etkileyici müziksel yorumlamayı sağlamak için müzik biçimsel öğelerin başlıcaları olan “motif”, “cümle” ve “periyod” öğelerinin anlaşılması ve uygulanması gerekmektedir. Bu sayede bir iletişim aracı olarak kabul edilen müzik dili bireyler arasındaki iletişimi sağlayabilmektedir. Müzik biçimleri öğelerine dikkat edilmediği takdirde ortaya çıkan müziksel ürün, müziksel ifade olmadan sadece nota okuma, sözleri söyleme ve çalgı partisini çalma yani etkili müziksel ifadeyi baltalamaktır.

Yorumlanmak için seçilen müzik yapıtının ele alındığında ilk yapılması gereken teorik ve armonik olarak incelemesinin yapılması ve kuralların belirlenmesidir. Yorumcu yorumlama sırasında yönlendirecek olan kurallar dikkatle incelenmelidir. Bu aşamadan sonra biçimsel analize geçilmelidir ve motif, cümle ve periyodlar belirlendikten sonra cümle cümle çalışılmaya başlanmalıdır. Biçimsel analiz inceleme alanına göre ve ulaşılmak istenen çözüme göre değişik yönlerde olabilir. Örneğin Eren' in (2007) repertuardaki eserlerin biçimsel bir gözle analizi ve bu eserlerin tarih içerisindeki duruşunun, sanatsal anlamda çalgı öğretmenlerinin öğrencileriyle olan ilişkilerindeki en önemli koşulu olduğuna dikkat çekerek “Müzik Sanatında Biçim ve Yorumlama” isimli yaptığı araştırmasında: müzik sanatında biçim anlayışının ya da yapıya yönelik düşünce tarzının ve bu doğrultuda gerçekleştirilecek olan yorum sanatının üzerinde durmuş, Orta Avrupa piyano edebiyatından seçmiş olduğu (Mozart Fantezi KV 475, Beethoven Sonat Op. 54 No. 22, Schumann Papillons Op. 2) eserlerin analizleriyle biçim anlayışının önemini ortaya çıkarmaya çalışmıştır. Oytun bu çalışmada teorik bir incelemeye ağırlık vermiş ve seçilmiş olan bu eserlerin derinde yatan kuruluş özelliklerinin bulunması ve bütünlüğünü oluşturan öğelerin (Motif, Cümle) ortaya çıkartılıp incelenmesi için eserlerin notaları üstünde açıklayıcı çalışmalar yapmıştır. Edebi biçimlerle ülkesel biçimleri ve ilişkili olarak besteciler tarafından oluşturulmuş biçimleri de inceleyerek, iyi bir yorumun biçimsel özelliklerin iyi şekilde analiz edilmesiyle oluşabileceği sonucuna ulaşmıştır.

Motif. Motifler müzik yapıtlarında kendilerinden büyük yapıda olan müzik cümleleri ve periyodlar için belirleyici rolü olan anlamlı ve önemli parçalardır. Motif: “Müzikal anlatımda en küçük, en yoğun ve en karakteristik parça olarak görülebilen terim Latince *movere*: hareket etmek sözcüğünden kaynaklanmaktadır” (Say, 2002). Cangal (2004), müzik biçimleri kitabında motifi “müzikte gelişmeye elverişli en küçük fikir, en küçük form ögesi ve eseri oluşturan en önemli temel taşıdır” şeklinde açıklamıştır. Tamında da belirtildiği gibi, müziksel bir fikirden bahsedilmekte ve bestecinin eserinin içinde verdiği mesajların, anlatmak istediklerinin en küçük bölümü olarak belirtilmektedir. Koray (1957) motifi: “Ekseriya iki, nadiren üç, çabuk eserlerde bazen dört ölçüyü dolduran; en az iki sesi ve bir kuvvet merkezi (vurgusu) bulunan; melodi, armoni ve ritim bakımlarından özel bir karakter sahibi olabilen en küçük bir müzik fikri ve en küçük bir form elemanıdır” şeklinde tanımlayarak teorik olarak belirtmiş ve yine müziksel bir fikirden bahsetmiştir. Eserlerin anlatmak istediği her duygu ve düşüncenin bu küçük parçalar olan motiflerden başladığını düşünürsek motiflerin etkili seslendirme bakımından önemli olduğu anlaşılabilir. Motifler eser içinde bestecinin isteğine göre çeşitli kısalma, genişleme, uzama, ezgi aralıklarını genişletme gibi değişimlere de uğrayarak yenilenme şansına sahip olmaktadır.

Müzikte motifin baştan sona en az iki notadan olduğu anlaşılır. Karakteristik bir figürü oluştururken ve geliştirirken daha büyük figürler için temeli oluşturur. Çoğunlukla motif tek başına çeşitli temalara eşlik eder ve figürlerin yapı taşı oluşturur. Beethoven motif düzenlemesinin en büyük ustalarından biriydi. Motifler 20. Yüzyılın eski sanatçılarına temel bir besteleme aracı olmayı sürdürdü, Arnold Schoenberg ve Igor Stravinsky buna dahildir. 1950’den beride tanıttığı fırsatları gelişimi yöntemi ile diğer yenilikçi tekniklerle birçok besteci motifi bıraktı. Ama hala devam ederek bestenin canlı kişisi olmaktadır. Motifsel analizin müzikal bir fikir olarak değiştiğini ve geliştiğini görebilirsiniz (Helicon, 2006, s. 1761)

Motiflerin yapısını, oluşumunu ve tarihsel akışını da görebildiğimiz bu tanımla birlikte bestecilerin motifi çeşitli tekniklerle yenileyerek geliştirdiğini anlayabilmekteyiz. Sözer (2005) tarafından yapılan motif tanımı şöyledir: “Bir müzik yapıtının tümüne ya da bir bölümüne, çeşitli yönlerden birlik sağlayan, belirleyici küçük birim. Bu birim, bir yapıtın ritminde (tartımında), melodisinde (ezgisinde) ya da armonisinde (ahenginde, uyumunda) yinelendikçe kendini belli eder”. Yapıtın bütünlüğünün sağlanması ve içinde bestecisinin müzikal hissine göre tekrarlarla gösterilmesi özellikleri, motife başka bir açıdan da bakmamıza yardımcı olmaktadır. “Kendi içinde

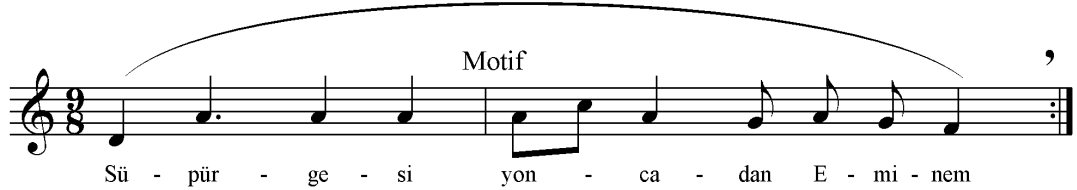
bütünlüğü olan, en az 2 notadan oluşabilen, en küçük melodi, armoni ya da ritim parçacığı. 18. yy.'dan bu yana tanımı: Bir bestenin anlam taşıyan en küçük organı” (Aktüze, 2003). “Anlam taşıyan” deyimiiyle kast edilen motifin iki notadan oluşsa dahi armonisel bir bütünlük göstermesi gerekliliğidir.

Mozart



Şekil 1. Motif Örneği. Koray, F. (1957). *Müzik formları*. (1. Baskı). İstanbul: Maarif Basımevi (s. 4).

Erzincan Türküsü



Şekil 2. Motif Örneği. Cangal, N. (2004). *Müzik formları*. Ankara: Arkadaş Yayınevi (s. 2).

Cümle (müzik cümlesi). Diğer müzik biçimi ögesi “cümle”dir ve motiftten daha büyük bir yapıya sahiptir. Dilimizde kullandığımız cümleler ile eşdeğer anlamda ve kullanımdadır. Her müzik eseri motiftten büyük çapta anlatmak istediklerini cümleler ile anlatmaktadır. Cümle ve önemine ilişkin şu görüşler dikkat çekicidir:

Daha derli toplu bir fikri bize açıklayan ve bir anlam bütünlüğüne varabilen cümle, çoğu kez birbirini tamamlayan iki motiftten oluşur. Cümlenin motifleri arasında çoğunlukla bir küçük durak, bir nefes yeri bulunduğu gibi, kimi zaman

da cümle hiç bölünmeden bir bütün olabilir. Cümlenin sona ermesi ise, ya tam ya da yarım karar ile yapılır. Bu kararlar esas tonda olduğu gibi, dominant tonu ya da paralel tonda da olabilir” (s. 15). Tek bir ses yalnız başına hiçbir anlatım gücüne sahip değildir. Bu, bir harfin bir düşünceyi anlatmada yeterli olmamasına benzer. Harflerden oluşan heceler, hatta sözcükler bile, çok zaman bir düşünceyi anlatmaya yetmezler. Tam bir anlam sağlayan, bir duygu ve düşünceyi bize açıklayan bütün ise ancak cümledir (Cangal, 2004, s. 1).

Cangal (2004), yukarıdaki açıklamasında özellikle müzik yazısal-teorisek olarak da yapıya değinmiştir. Atalay’ a (1982-1983) göre ”Birbirini tamamlayan iki (bazen daha çok) motifin ardışmasıyla oluşan, belirli bir bütünlüğe ulaşmış müzik fikridir” tanımlamasında dikkati çeken nokta ise: cümleyi oluşturan motiflerin birbirini tamamlaması ve birbirleri ile ilişkili olmaları gerekliliğidir. Belirtilen ilişki şüphesiz işitsel, armonik ve müzik biçimsel formlara uygunluk kapsamında olmalıdır. Cümleler de motifler gibi eser içinde bestecilerinin isteklerine göre değişikliklere uğrayabilmektedirler. Bestecinin söylemek istediği cümlesel anlatımların anlaşılabilmesi için eser içinde çözümlenmeye başvurulmaktadır. Cümlelerin bitişleri bazen esas tonalite de bazen esas tonun dominantında kalış, bazen de tonalite değişikliklerine giden kalışlar yapabilmektedir. Cümlelere aynı zamanda “müzik cümlesi” de denilmektedir.

Motiften doğarak gelişen, kendi içindeki melodik, armonik, ritmik hareketiyle bütünlük yaratan özelliğiyle bir müzik eserinin anlam taşıyan küçük parçası. Dilde, dolayısıyla edebiyat sanatında sözcüklerin oluşturduğu anlamlı bütüne cümle dendiği gibi, müzikte de seslerin akışını kendi mantığı içinde tamamlayan anlatım birimine verilen ad (Say, 2002, s. 115).

Motiften de doğabilen veya kendi özelliği ile oluşabilen cümlenin farklı oluşum yollarını da bize belirten bu açıklamada yine günlük dilsel anlatım ile müzik dilindeki anlatım arasındaki yoğun etkileşim ve benzerlik belirtilmiştir. “Birkaç- genellikle 8- mezürden oluşan, *motif*’ ten uzun, *periyot*’ tan kısa, 2-4 mezürlük iç kısımları da içeren anlamlı, duygu yaratan, polifonik bütünlüğü olan müzik bölmesi” (Aktüze, 2003). Biçimsel çerçevede karşılaştırma yapılarak yapısal bütünlüğü özellikle belirtilmiş olan cümlenin duygusal bir anlatımının da varlığı belirtilmiş ve müziksel ifade ögesi olduğu vurgulanmıştır.

Müzik yapıtlarının içindeki müzik biçimleri öğeleri tek başlarına müzik eğitimi almış yorumcular tarafından anlamlı olarak algılanabilir. Fakat müzik eğitimi almamış olan

dinleyiciler açısından bakıldığında bu durum değişir ve dinleyiciler yapıtı bütünlük içinde dinleyip değerlendirmeye çalışırlar. Bu açıdan müzik biçimleri öğelerini tek tek algılayıp sonradan birbirleri ile ilişki içinde bütünleyerek yorumlamanın önemi büyüktür. Bu doğrultuda Sözer' in (2005) görüşleri de önemlidir: “Her cümle bağımsız olarak da belli belirsiz bir anlam taşımakla birlikte, birbiri ardına ve topluca seslendirildikleri zaman bir müzik yapısı oluştururlar”.

Müzik yapıtları biçimsel açıdan incelendiğinde öğelerin birbirleri ile ilişkisi ve birbirlerini tamamlayıcı özellikleri görülebilir. “Ekseriya iki nadiren üç motifin birbirini tamamlamasından meydana gelen topluca bir müzik fikridir” (Koray, 1957). Bu cümle açıklamasında cümlenin kendisini oluşturan motiflerinin armonisel olarak da bir bütünlük içinde olmalarının gerekliliği işlenmiştir. Bu fikirle aynı bağlamda Egüz' ün (1991) “Bir müzik cümlesinde sesler tek, tek düşünülüp söylenmemeli, bir bütün halinde söylenmelidir” düşüncesi de müzik eserlerindeki notaların her birisinin bir müziksel fikir bütünlüğü içinde olduğu anlaşılabilir.

Halk Türküsü
Geyik Avı



Şekil 3. Cümle Örneği. Cangal, N. (2004). *Müzik formları*. Ankara: Arkadaş Yayınevi (s. 16).

MaBig

Des Müllers Blumen



Şekil 4. Cümle Örneği. Cangal, N. (2004). *Müzik formları*. Ankara: Arkadaş Yayınevi (s. 15).

Periyod (dönem). Müzik biçimleri öğeleri arasındaki en büyük öğedir. Belirli kurullarla ve belirli bir anlatımla oluşmuş müzik cümleleri periyodları oluşturmaktadır. Periyodların içeriğini anlatan şu görüşler önemlidir:

Aralarında bir bağıllık bulunan iki cümle çoğunlukla başlı başına bir bütün olan dönem' i (Periyod' u) oluşturur. Birinci cümleye ÖNCÜL denir ve genellikle yarım karar ile durak yapar. ARDCİL (soncul) adını alan ikinci cümle ise, öncülü tamamlar ve tam karar ile sona erer. Cümleler çok kez bu kararlarla sona ermekle beraber, değişik kararlı cümleler de sık sık görülür (Cangal, 2004, s. 18).

Bu açıklama ile cümleden daha büyük yapıda olan periyod; müziksel bir deyiş olmasına rağmen dilimizdeki gibi bir giriş yani konunun anlatılmaya başlandığı ilk cümle ve asıl konunun anlatılmak istendiği ve konuyu sona götüren ikinci cümleden oluşabileceği belirtilmektedir. Koray (1957) ise Periyodu “Ritim ve melodi bakımlarından aynı kalıpta olan iki cümlenin birbirini tamamlamasından; yahut bir cümlenin önce açık veya yarım kadansla, ikinci defasında tam kadansla sona ermesinden de meydana gelebilir” şeklinde tanımlamaktadır. Bu tanım: ilk cümlenin açık veya yarım kadansla bitmiş olmasını periyodun henüz anlatmak istediklerini bitirmediğini, devamında gelen cümlenin ise dinleyiciyi bitişe götüreceği olan cümle olduğunu yani periyodun bitmiş olduğu anlatmaktadır.

Motiflerin birleşmesi ile oluşan cümleler birbirlerine göre farklı müziksel oluşumlara ve karakterlere sahiptirler. “Müzikal analiz dönemi, melodinin temel yapı birimi, bir çift cümleden oluşur, ilk başta sık sık “yarım kadans ile biter. Genellikle ikinci bitiş bir mükemmel kadans ile sona erer” (Helicon, 2006). Bu tanımla periyodun muhtemel yapısı ve armonik bakımından analizi hakkında bilgi edinebilmekteyiz. Aktüze' ye (2003) göre Period “aralarında bağıllık bulunan, bazen 2-4 arası, kuralda 8 mezür olan, ancak 12 ya da 16 mezüre kadar ulaşabilen ve otantik bir kadansla sona eren birkaç cümlelik tam bir müzik düşüncesi” olarak verilmekte ve müzik yazısal-teorikel bakımdan ölçüler çerçevesinde incelenmektedir.

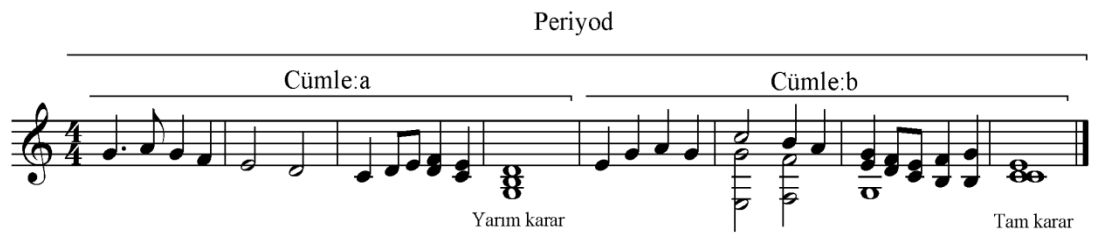
Lebhaft

8. Wilder Reiter



Şekil 5. Periyod Örneği. Cangal, N. (2004). *Müzik formları*. Ankara: Arkadaş Yayınevi (s. 18).

Silcher



Şekil 6. Periyod Örneği. Koray, F. (1957). *Müzik formları*. (1. Baskı). İstanbul: Maarif Basımevi (s. 22).

BÖLÜM 3

Yöntem

Bu bölümde; araştırmanın modeli, veri toplama araçları, işlem, çalışma grubu ve verilerin analizi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, deneysel araştırma modellerinden ön test son test tek deney gruplu desene göre tasarlanmıştır. Campell ve Stanley' e (1963) göre bu yöntem kişilerin deney ve kontrol gruplarına seçilmesinde rastgele dağılımın kullanılmadığı bir deneysel yaklaşımdır (Karasar, 2005). Karasar' a (2009) göre ise bu modelde: “gelişigüzel seçilmiş bir gruba bağımsız değişken uygulanır... hem deney öncesi (öntest) hem de deney sonrası (sontest) ölçmeler vardır”.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı 3. sınıf öğrencilerinin ses müziği yapıtlarını yorumlamada müzik biçimleri dersi kazanımlarını kullanabilme durumlarını tespit etmek için üç adet ses müziği yapıtı belirlenmiştir. Yapıtlar “Almanca-Lied”, “İtalyanca Aria Antiche” ve bir Halk Türküsüdür. Belirlenen ses müziği yapıtlarının seçilmesinde uzmanların önerilerine, çalışma grubundaki öğrencilerin seviyesine ve öğrenciler tarafından hiç seslendirilmemiş olmasına dikkat edilmiştir.

Bu yapıtlar müzik biçimleri ders kuralları açısından incelenerek içindeki müziksel olaylar (müzik biçimsel öğeler, müzik biçim öğeleri ile nefes, sus, söz anlamları, nüans ve hız ilişkisi, duruşlar, abantılar, sekvensler, kalışlar, modülasyon, alterasyon, senkoplar, prozodi, entonasyon) belirlenmiştir. Bu olaylara bağlı olarak uzmanların görüşleri ile çalışmanın değerlendirilmesi ve verilerin elde edilmesi aşamasında kullanılmak üzere “Değerlendirme Formu” oluşturulmuştur.

İşlem

Var olan bir durumu karşılaştırmalı olarak ortaya çıkarmaya çalışan bu araştırmanın ilk aşaması olan ön test uygulamasında: seçilen üç ses müziği yapıtı, 3.sınıfın 1.yarıyılıının başından itibaren, çalışma grubundaki öğrenciler eserin orijinal piyano eşliğinde 13 hafta süresince, haftada bir gün, düzenli olarak, 12:00 -13:30 saatleri arasında çalıştırılmıştır. Bu çalışmalar öğrencilere herhangi bir eğitim, açıklama veya kişisel bir yönlendirme yapılmadan sürdürülmüştür. Üç ses müziği yapıtı, 2010-2011 eğitim öğretim yılının 3. sınıf 1. yarıyılı sonunda (2011 Ocak ayının ilk haftası) çalışma grubundaki her bir öğrenci tarafından yorumlanmış ve bu yorumlar "Panasonic AG-DVX100B" kodlu video yardımıyla ses ve görüntü olarak kayıt edilmiştir.

İkinci aşama olan son test uygulamasında ise: çalışmanın ön test uygulamasında olduğu gibi, seçilen üç ses müziği yapıtı, 3.sınıf 2.yarıyılın başından itibaren, çalışma grubundaki öğrencilere, eserin orijinal piyano eşliğinde 13 hafta süresince, haftada bir gün, düzenli olarak, 12:00 -13:30 saatleri arasında çalıştırılmıştır. Bu çalışmalar öğrencilere herhangi bir eğitim, açıklama veya kişisel bir yönlendirme yapılmadan sürdürülmüştür. Üç ses müziği yapıtı, 2010-2011 eğitim öğretim yılının 3. sınıf 2. yarıyılı sonunda (2011 Mayıs ayının son haftası) çalışma grubundaki her bir öğrenci tarafından yorumlanmış ve bu yorumlar "Panasonic AG-DVX100B" kodlu video yardımıyla ses ve görüntü olarak kayıt edilmiştir.

Çalışmanın ön test ve son test aşaması için yapılan bu kayıtlar Vcd formatına getirilerek üniversitelerin Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dallarında öğretim üyesi olarak çalışan iki müzik biçimleri uzmanı ve iki şan uzmanı tarafından dinlenmiş ve 30 sorudan oluşan değerlendirme formundaki "çok yetersiz, yetersiz, kısmen yeterli, yeterli, çok yeterli" kriterlerine bağlı olarak ön test ve son test aşamaları ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

Çalışma Grubu

Çalışma Grubu; Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı 2010- 2011 eğitim-öğretim yılı 3. sınıf öğrencileri arasından rastgele yöntemle seçilen üç erkek, 12 kız olmak üzere 15 öğrenciden oluşmaktadır.

Verilerin Analizi

Veriler SPSS 15.0 (Statistical Package for the Social Sciences 15.0) programı ile analiz edilmiştir. Ön test ve son test verilerini elde etmek için Wilcoxon İşaretli Sıra Testleri ve yüzde analizleri; verilerin değerlendirme aşamasında geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması amacıyla müzik biçimleri ve şan uzman grupları arası uyum analizi yapılmıştır. Bu analiz için Mann-Whitney U testi ve Fleiss'in Kappa Katsayısı kullanılmış, ön testte müzik biçimleri uzmanları ile şan uzmanları arasında orta düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı uyum olduğu görülmüş ($\kappa=.52$, $p<0.001$); son testte müzik biçimleri uzmanları ile şan uzmanları arasında orta düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı uyum olduğu görülmüştür ($\kappa=.52$, $p<0.001$). Uzmanlar arasında yapılan uyum analizi değerlendirmeleri tablolar halinde ek 3 de gösterilmiştir. Tüm testler için istatistiksel anlamlılık düzeyi .05 olarak alınmıştır.

BÖLÜM 4

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde; araştırmanın problemine ilişkin verilerin istatistiksel olarak çözümlenmesi ile elde edilen bulgular ve bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir. Bulgular ve ilgili yorumlar veri toplama sürecinde kullanılan değerlendirme formunda yer alan soruların sırasına göre verilmiştir.

Tablo 4
Ses Müziği Yapıtları İçindeki Motiflere Dikkat Ederek Yorumlama Durumuna İlişkin Bulgular

	n	Ortalama	Ortanca	En küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Wilcoxon İşaret Testi						
							Olumsuz	Olumlu	Eşitlik	n	z	P	
Motifleri göz önünde bulundurarak seslendirme durumu- ön	15	2,8	2,8	2,0	3,8	0,59							
Motifleri göz önünde bulundurarak seslendirme durumu- son	15	3,3	3,3	2,5	4,3	0,53	1	2,5	14	8,4	0	-3,3	0,001

“Motifleri göz önünde bulundurarak seslendirme durumu” son test puanları ön test puanlarına göre anlamlı derecede yüksek görülmektedir ($p < .01$).

Bu bağlamda çalışma grubundaki öğrencilerin önemli çoğunluğunun müzik biçimleri dersini aldıktan sonra, ses müziği yapıtları içindeki motiflere ve motiflerin belirtilmesine dikkat ederek yorumlama yapmış oldukları ve motif fikrinin yerleşmeye başladığı görülebilmektedir. Cangal’ a (2004) göre “Bir eserin anlaşılır ve güzel bir şekilde seslendirilmesi (yorumu), o eserin özelliklerini ve yapısını iyice bilmekle mümkün olabilir”. Bu bağlamda çalışma grubundaki öğrencilerin de yapıtların yapı bakımından en küçük yapı taşı olan motifleri anlayarak yorumlama yaptıkları hatta yapıtın özelliklerine ilişkin analizlerini de yapabildikleri görülmektedir. Cümle

içerisinde müzik biçim öğelerinin en önemlisi olan motifin, öğrenciler tarafından bu şekilde kavranılması cümle ve periyod formuna hazırlık aşamasını oluşturarak öğrenci yorumlarında da olumlu performans sağlamaktadır.

Tablo 5
Ses Müziği Yapıtları İçindeki Cümlelere Dikkat Ederek Yorumlama Durumuna İlişkin Bulgular

	n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Wilcoxon İşaret Testi						
							Olumsuz Olumlu Eşitlik						
	n	Ortalama	n	Ortalama	n	z	P						
Cümleleri göz önünde bulundurarak seslendirme durumu- ön	15	2,9	2,8	1,8	3,8	0,65	0	0	13	7	2	-3,2	0,001
Cümleleri göz önünde bulundurarak seslendirme durumu- son	15	3,4	3,3	2,8	4,5	0,52							

“Cümleleri göz önünde bulundurarak seslendirme durumu” son test puanları, ön test puanlarına göre anlamlı derecede yüksek görülmektedir ($p < .01$).

Bu bağlamda çalışma grubundaki öğrencilerin çoğunluğunun müzik biçimleri dersini aldıktan sonra ses müziği yapıtları içinde önemli olan cümlelere ve cümlelerin belirtilmesine dikkat ederek yorumlama yapmış olmaları, cümle fikrinin oluşmaya başlaması açısından bir gelişme olarak yorumlanabilir. Cangal’ a (2004) göre “Bestecilerin eserleri üzerinde yapılacak araştırma (eser tahlili-çözümleme) ile, eserlerin anlaşılması ve değerlendirilmesi, formu bilmekle ancak mümkündür”. Bu açıklama ile ilişkili olarak çalışma grubundaki öğrencilerin yapıtların içindeki cümleleri doğru analiz edip teorik bilgilerini uygulamaya dökerek yorumlama yapabildikleri görülmektedir. Aynı zamanda bitmiş bir müzik fikrini anlayarak bilinçli yorumlayabilmeleri, biçim öğelerini analiz edebilme konusunda da yeterliliğe ulaştıkları durumunu ortaya koymaktadırlar.

Tablo 6
Ses Müziği Yapıtları İçindeki Motif Bütünlüğünün Bozulmaması İçin Doğru Yerlerde Nefes Almaya İlişkin Bulgular

	n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Wilcoxon İşaret Testi						
							Olumsuz Olumlu Eşitlik						
	n	Ortalama	n	Ortalama	n	z	p						
Motif bütünlüğü bozulmaması için eser içinde doğru yerlerde nefes alma durumu- ön	15	2,9	2,8	2,0	3,8	0,62	1	2,5	14	8,4	0	-3,3	0,001
Motif bütünlüğü bozulmaması için eser içinde doğru yerlerde nefes alma durumu- son	15	3,4	3,3	2,5	4,5	0,57							

“Motif bütünlüğünün bozulmaması için eser içinde doğru yerlerde nefes alma durumu” son test puanları ön test puanlarına anlamlı derecede yüksek görülmektedir ($p < .01$).

Bu bakımdan çalışma grubundaki öğrencilerin önemli çoğunluğunun müzik biçimleri dersini aldıktan sonra, ses müziği yapıtlarındaki motiflerin belirlenmesinde önemli rolü olan nefes yerlerini doğru saptadıkları ve bu doğrulukta yorumlama yaptıkları görülmektedir. Bu bağlamda Güvenir’ in (2004) “... alınan nefesin müziksel yaratma ve seslendirmede yeri çok önemlidir” açıklamasında da nefes ve motifin önemli ilişkisine dayanılarak “müziksel yaratma” yeteneği ile bağdaştırılmış ve etkili yorumlamadan bahsedilmiştir. Bu sayede öğrencilerin ses müziği yapıtlarında motif-nefes yeri işbirliğini anlamaları ve bu sayede motifler arasındaki geçişleri doğru yapmaları, diğer müzik biçimleri ögesi olan müzik cümlelerinin de bütünlüğünün sağlanması açısından beklenen bir gelişme olarak kabul edilebilir.

Tablo 7
Ses Müziği Yapıtları İçindeki Cümle Bütünlüğünün Bozulmaması İçin Doğru Yerlerde Nefes Almaya İlişkin Bulgular

	n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Wilcoxon İşaret Testi						
							Olumsuz Olumlu Eşitlik						
	n	Ortalama	n	Ortalama	n	Ortalama	n	z	P				
Cümle bütünlüğü bozulmaması için eser içinde doğru yerlerde nefes alma durumu-ön	15	2,9	2,8	2,0	3,8	0,67	1	2	12	7,4	2	-3,1	0,002
Cümle bütünlüğü bozulmaması için eser içinde doğru yerlerde nefes alma durumu-son	15	3,3	3,3	2,5	4,3	0,53							

“Cümle bütünlüğünün bozulmaması için eser içinde doğru yerlerde nefes alma durumu” son test puanları ön test puanlarına göre anlamlı derecede yüksek görülmektedir ($p < .01$).

Bu bakımdan çalışma grubundaki öğrencilerin önemli çoğunluğunun müzik biçimleri dersini aldıktan sonra, ses müziği yapıtlarındaki cümlelerin belirlenmesinde önemli rolü olan nefes yerlerini doğru saptadıkları ve bu doğrulukta yorumlama yaptıkları görülmektedir. Yukarıda olduğu gibi ses müziği yapıtlarında cümle-nefes yeri işbirliğini de anlamaları ve bu sayede cümleler arasındaki geçişleri doğru yapmaları, diğer müzik biçimleri ögesi olan periyodların da doğru şekilde oluşması ve duyulması açısından olumlu bir sonuç olarak görülebilir. Bu durum öğrencilerin sadece motif nefes ilişkisini anladıklarının göstergesi değil aynı zamanda periyod formunda yer alan yarım ve tam kadanslar konuları ile de ilişkilendirerek nefeslerini cümle bitişlerine göre ayarlayabildikleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 8
Ses Müziği Yapıtları İçindeki Motif ve Cümlelerle Nüans Terimlerini Birlikte Kullanarak Yorumlama Durumuna İlişkin Bulgular

	n	Ortalama	Ortanca	En küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Wilcoxon İşaret Testi										
							Olumsuz Olumlu Eşitlik										
	n	Ortalama	n	Ortalama	n	z	p										
Motif ve Cümlelerle Nüans terimlerini birlikte kullanarak seslendirme durumu - ön	15	2,5	2,3	1,5	3,8	0,73	1	4,5	12	7,2	2	-2,9	0,003				
Motif ve Cümlelerle Nüans terimlerini birlikte kullanarak seslendirme durumu - son	15	2,8	2,8	2,0	4,3	0,67											

“Motif ve Cümlelerle Nüans terimlerini birlikte kullanarak seslendirme durumu” son test puanları eğitim ön test puanlarına göre anlamlı derecede yüksek görülmektedir ($p < .01$).

Bu bağlamda çalışma grubundaki öğrencilerin çoğunluğunun, müzik biçimleri dersini aldıktan sonraki yorumlamalarında, ses müziği yapıtları içinde belirledikleri motif ve cümlelerle uyumlu olarak nüans terimlerini birliktelik içinde kullandıkları görülebilmektedir. Say’ a (2002) göre “Hafif sestem kuvvetliye doğru değişik derecelerde yer alan ayırtılar, esere anlam kazandıran müzikal dinamikleri oluşturur”. Bu açıklamada “ayırtı” terimi ile belirtilen nüanstır ve açıklama ile ilişkili olarak çalışma grubundaki öğrencilerin yapıtların nüanslarına dikkat ederek yorumlama yaptıkları, yapıtın içerdiği anlamı verdikleri ve böylece oluşan yorumlamalarda da müzikalite açısından artış olduğu söylenebilir.

Tablo 9
Ses Müziği Yapıtlarındaki Soru Cevap Motiflerine Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular

	n	Ortalama	Ortanca	En küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Wilcoxon İşaret Testi		n	z	p		
							Olumsuz	Olumlu Eşitlik					
Bıçım öğelerini göz önünde bulundurarak eserdeki soru cevap motiflerini seslendirme durumu- ön	15	2,5	2,5	1,5	3,5	0,67	0	0	11	6	4	-3,0	0,003
Bıçım öğelerini göz önünde bulundurarak eserdeki soru cevap motiflerini seslendirme durumu - son	15	2,9	2,8	2,0	4,3	0,59							

“Bıçım öğelerini göz önünde bulundurarak eserdeki soru cevap motiflerini seslendirme durumu” son test puanları ön test puanlarına göre anlamlı derecede yüksek görülmektedir ($p < .01$).

Buna bağlı olarak çalışma grubundaki öğrencilerin çoğunluğunun müzik bıçimleri dersini aldıktan sonra soru-cevap motiflerine dikkat ederek yorumlama yaptıkları görülmektedir. Bu sayede, öncelikle motiflerin değişik karakterdeki özelliklerini (soru-cevap) ayırt edebilecek yeterliliğe ulaştıkları ve bununla ilişkili olarak müzik bıçimsel açıdan, teorik bilgilerini etkin kullanabilme yetilerinin geliştiği görülebilmektedir. Koray’ın (1957) “Bir motifin dörtlü veya beşli üzerinde kalışı, temel tona dönmek suretiyle cevaplandırılması gereken bir açık soru, bir gerginlik hali yaratır” açıklaması ile paralel olarak soru motifinin dominant gibi dissonans ve gergin bir akorla, cevap motifinin ise bitiş sakinliği veren tonik akoruyla sona ermesi öğrencilerin diğer müzik alan dersleri ile müzik bıçimleri dersi kazanımlarını birleştirebilerek ortaya koyabildikleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 10
Ses Müziği Yapıtlarındaki Soru Cevap Cümlelerine Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular

	n	Ortalama	Ortanca	En küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Wilcoxon İşaret Testi								
							Olumsuz Olumlu Eşitlik								
	n	Ortalama	n	Ortalama	n	z	p								
Bıçım öğelerini göz önünde bulundurarak eserdeki soru cevap cümlelerini seslendirme durumu- ön	15	2,5	2,5	1,5	3,5	0,66	0	0	14	7,5	1	-3,3	0,001		
Bıçım öğelerini göz önünde bulundurarak eserdeki soru cevap cümlelerini seslendirme durumu - son	15	3,0	3,0	2,0	4,3	0,64									

“Bıçım öğelerini göz önünde bulundurarak eserdeki soru cevap cümlelerini seslendirme durumu” son test puanları ön test puanlarına göre anlamlı derecede yüksek görülmektedir ($p < .01$).

Buna bağlı olarak çalışma grubundaki öğrencilerin çoğunluğunun müzik bıçimleri dersini aldıktan sonra, cümlelerin değişik karakterdeki özelliklerini (soru-cevap) ayırt edebildikleri ve bu kazanımla ilişkili olarak, müziksel anlatım bakımından ilerleme gösterdikleri söylenebilir. Motif sorusunun yorumlarıyla paralel olarak soru cümlesinin dominant gibi dissonans ve gergin bir akorla, cevap cümlesinin ise bitiş sakinliği veren tonik akorla sona ermesi öğrencilerin diğer müzik alan dersleri ile müzik bıçimleri dersi kazanımlarını birleştirebilerek ortaya koyabildikleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 11
Ses Müziği Yapıtları İçindeki Sus İşaretlerinden Faydalanma Durumuna İlişkin Bulgular

	n	Ortalama	Ortanca	En küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Wilcoxon İşaret Testi								
							Olumsuz Olumlu Eşitlik								
	n	Ortalama	n	Ortalama	n	z	P								
Bıçım öğelerinin belirleyiciliğinde önemli rolü olan sus işaretlerinden faydalanma durumu-ön	15	3,0	3,0	1,8	3,8	0,55									
							1	2,5	10	6,4	4	-2,8	0,006		
Bıçım öğelerinin belirleyiciliğinde önemli rolü olan sus işaretlerinden faydalanma durumu-son	15	3,2	3,3	2,3	4,3	0,54									

“Bıçım öğelerinin belirleyiciliğinde önemli rolü olan sus işaretlerinden faydalanma durumu” son test puanları ön test puanlarına göre anlamlı derecede yüksek görülmektedir ($p < .01$).

Bu bakımdan çalışma grubundaki öğrencilerin önemli çoğunluğunun müzik bıçimleri dersini aldıktan sonra, ses müziği yapıtlarındaki motif ve cümlelerin belirleyiciliğinde önemli rolü olan sus işaretlerinden faydalandıkları görülmektedir. Bu sayede, sus işaretleri-müzik bıçım öğeleri ilişkisini kurabilen öğrencilerin, sadece müzik bıçım öğelerini doğru belirleyebilme beklentisi ile sınırlı kalmayıp, yapıtlar içinde karşılaşılabilen diğer işaretlerden de etkin yardım aldıkları ve beklenen yeterlilikte yorumlama yapma dikkatine sahip oldukları söylenebilir. Sessiz süre değerleri olan susların müzikteki öneminin, sesli süre değerleri olan notalar kadar fazla olması performans ve yorumculuğa ve ayrıca müzikal birikime de olumlu etkiler sağlamaktadır.

Tablo 12

Çalışma Grubundaki Bireylerin Ses Müziği Yapıtlarını Yorumlamaları Sırasında Yapıtların Hızı ile Biçim Öğelerini Uyumlu Kullanmaya İlişkin Bulgular

	n	Ortalama	Ortanca	En küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Wilcoxon İşaret Testi						
							Olumsuz	Olumlu	Eşitlik	n	z	p	
Biçim öğelerini göz önünde bulundurarak seslendirmede, örneklem grubundaki bireylerin eserlerin performansları sırasındaki hızı ile biçim öğelerini uyumlu kullanabilme durumu -ön	15	3,1	3,0	2,3	4,0	0,58	1	6,7	12	11	2	-2,5	0,012
Biçim öğelerini göz önünde bulundurarak seslendirmede, örneklem grubundaki bireylerin eserlerin performansları sırasındaki hızı ile biçim öğelerini uyumlu kullanabilme durumu-son	15	3,3	3,3	2,5	4,3	0,57							

“Biçim öğelerini göz önünde bulundurarak seslendirmede, örneklem grubundaki bireylerin eserlerin performansları sırasındaki hızı ile biçim öğelerini uyumlu kullanabilme durumu” son test puanları ön test puanlarına göre anlamlı derecede yüksek görülmektedir ($p < .05$).

Bu sonuca bağlı olarak çalışma grubundaki öğrencilerin büyük kısmının müzik biçimleri dersini almalarından sonra, müzik biçimsel öğelerlerden oluşan yapıtları, hız ögesi ile uyumlu olarak yorumladıkları görülmektedir. Müzik yapıtlarının vermeyi istediği mesaj ve duygu o müzik yapıtlarının dinamikleri (tonalitesi, sözleri, dili, ölçü

şekli, nüansları vb) sayesinde verilmektedir. Yapıtların hız dışındaki diğer dinamikleri incelendiğinde yapıtın anlatmak istediklerinin orijinal hızı ile verilmesi ve doğru şekilde birleştirilip sunulması güç bir durum olmaktadır. Fakat çalışma grubundaki öğrenciler müzik biçimleri dersi kazanımlarını müzik yapıtlarının dinamiklerinden olan hız kavramı ile ilişkilendirerek uygulama sürecine aktarabildikleri yorumu yapılabilir.

Tablo 13

Ses Müziği Yapıtlarındaki Müzik Biçimleri Öğelerinin Anlaşılarak Yorumlanmasında Piyano Eşliğinden Faydalanma Durumuna İlişkin Bulgular

										Wilcoxon İşaret Testi			
										Olumsuz Olumlu Eşitlik			
	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Ortanca</i>	<i>En küçük Değer</i>	<i>En Büyük Değer</i>	<i>Standart Sapma</i>	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>n</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Eserlerdeki biçim öğelerinin (Motif-Cümle) anlaşılabilirlik seslendirilmesinde piyano eşliğinden faydalanma durumu -ön	15	2,9	2,8	2,0	4,3	0,67	3	5,3	9	6,9	3	-1,8	0,065
Eserlerdeki biçim öğelerinin (Motif-Cümle) anlaşılabilirlik seslendirilmesinde piyano eşliğinden faydalanma durumu-son	15	3,1	3,3	1,8	4,5	0,72							

“Eserlerdeki biçim öğelerinin (Motif-Cümle) anlaşılabilirlik seslendirilmesinde piyano eşliğinden faydalanma durumu” ön test ve son test değerlerinde anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>.05$).

Bu bağlamda çalışma grubundaki öğrencilerin müzik biçimleri dersini aldıktan sonra, ses müziği yapıtlarının tüm dinamiklerini (tonalite, ölçü, hız, müzik biçimsel öğeler, armonik örgü) içeren ve yorumcuya bu dinamikleri aynı anda vererek, müzik yapıtlarını daha kolay yorumlamasına yardımcı olan piyano eşliğinden faydalanma durumlarında bir gelişme olmadığı ortaya çıkmıştır. Böylece öğrencilerin yorum

yaparken yukarıdaki sonuçlarda verildiği gibi, tek başlarına incelendiğinde hız veya nüans gibi kavramlara karşı farkındalıklarının yeterli gelişme gösterdiği, fakat bu dinamiklerin bütünlük içerisinde verildiği piyano eşliğine uyum sağlama konusunda bir gelişme olmadığı görülmüştür. Buna sebep olarak öğrencilerin yorumlarken nota okuma kaygısı ile kendisine eşlik eden çalgıları o an için dikkate almamaları, birlikte müzik yapma fikrinin gelişmemişliği ve piyano ile eşlikli söyleme deneyiminin yetersiz olması gösterilebilir. Oysa piyano eşliği yorumcuya tonalite ve yapıtın dinamikleri açısından yardımcı olmakla beraber, eseri daha estetik ve bütünlük içerisinde yorumlamasını kolaylıkla sağlamaktadır.

Tablo 14

Türkçe Sözlü Müzik Yapıtının Biçim Öğeleri Kurallarına Dikkat Edilerek Yorumlanmasında Başarı Durumuna İlişkin Bulgular

							Wilcoxon İşaret Testi						
							Olumsuz	Olumlu	Eşitlik				
	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Ortanca</i>	<i>En küçük Değer</i>	<i>En Büyük Değer</i>	<i>Standart Sapma</i>	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>n</i>	<i>z</i>	<i>P</i>
Türkçe sözlü eserde Biçim öğelerini göz önünde bulundurarak seslendirmede başarı durumu ön	15	3,2	3,0	2,3	3,8	0,47	2	5,8	9	6,1	4	-1,9	0,051
Türkçe sözlü eserde Biçim öğelerini göz önünde bulundurarak seslendirmede başarı durumu son	15	3,4	3,3	2,8	4,5	0,55							

“Türkçe sözlü eserde Biçim öğelerini göz önünde bulundurarak seslendirmede başarı durumu” ön test ve son test değerleri açısından anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>.05$).

Bu sonuçlara göre çalışma grubundaki öğrencilerin müzik biçimleri dersini aldıktan sonra, ses müziği yapıtlarını müzik biçimleri kurallarına uyarak yorumlamada Türkçe

sözlü yapıtlar bakımından bir gelişme görülmemektedir. Bu sonuç şaşırtıcı olmakla beraber diğer maddelerin sonuçları ile ilişki kurulduğunda beklenmeyen bir durumdur. Bunun yanında ses eğitimi sanatının yabancı ülkelerde doğması ve orijinal yapıtların çoğunluğunun yabancı dillerde olması, müzik eğitimi ve ses müziği çalışmalarında genel olarak yabancı dilde bestelenmiş kaynakların bolca kullanılması, Türk dilinde bestelenmiş kaynakların azlığı ve ender olan bu kaynakların biçimsel bakımdan yabancı yapıtlara oranla daha değişik armonik, teorik ve duyuşsal özelliklerini içermesinin sonucu etkilemiş olduğu söylenebilir. Aynı zamanda öğrencilerin kulaklarına aşina olan klasik armoninin, daha farklı olan Türk müziği armonisiyle örtüşmemesi de gelişme görülmemesi sonucunu vermiş olabilir. Ayrıca Türk dilinin oluşumsal yapısından da kaynaklı olarak da vokal müziğe karşı zorluk derecesinin yüksek olmasının da bu sonuçta etkili olabildiği söylenebilir. Çünkü Türkiye Türkçesinin kelimeleri genellikle kapalı-sessiz harflerle bitmekte ve bu da şan söyleyişinde parlaklığı ve ses açıklığını olumsuz etkilemektedir.

Tablo 15
Yabancı Dildeki Ses Müziği Yapıtlarının Biçim Öğeleri Kurallarına Dikkat Ederek Yorumlanmasında Başarı Durumuna İlişkin Bulgular

							Wilcoxon İşaret Testi						
							Olumsuz Olumlu Eşitlik						
	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Ortanca</i>	<i>En küçük Değer</i>	<i>En Büyük Değer</i>	<i>Standart Sapma</i>	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>n</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Yabancı dildeki eserlerde Biçim öğelerini göz önünde bulundurarak seslendirmede başarı durumu ön	15	2,8	2,8	1,8	3,8	0,63	1	3	9	5,8	5	-2,5	0,011
Yabancı dildeki eserlerde Biçim öğelerini göz önünde bulundurarak seslendirmede başarı durumu son	15	3,1	3,0	2,3	4,3	0,56							

“Yabancı dildeki eserlerde Biçim öğelerini göz önünde bulundurarak seslendirmede başarı durumu” son test puanları ön test puanlarına göre anlamlı derecede yüksek görülmektedir ($p<.05$).

Bu değerlere göre: çalışma grubundaki öğrencilerin, müzik biçimleri dersini aldıktan sonra, yabancı dildeki ses müziği yapıtlarını yorumlamada dil-anlam ve müzik biçimsel öğeler arasındaki ilişkiyi sağlayabildikleri ve bu kazanımları olumlu yönde geliştirerek müziksel yorumlama yaptıkları görülmektedir. Bu sonuçta, öğrencilerin müzik eğitimi öğretmenliği anabilim dalları’ nda ağırlıklı olarak Klasik Batı Müziği eğitim almaları ve çoğunlukla bu müzik türünde yapıtlar yorumlamaları ile oluşan kulak aşinalığı, klasik batı müziğinin Türk armonik düzenine göre daha sade ve bu yönüyle daha kolay-anlaşılır ezgisel özelliklere sahip olmasının, öğrencilerin yapıtları yorumlamaları sırasında biçimsel açıdan yukarıda sözü geçen durumlarla kolay ilişki kurabilmesini sağladığı söylenebilir.

Tablo 16

Biçim Ögelerine Dikkat Ederek Yorumlamada Yabancı Dildeki Ses Müziği Yapıtlarının Birebir Anlamlarından Faydalanarak Eserlerin Genel Karakterini Yansıtabilme Durumuna İlişkin Bulgular

	n	Ortalama	Ortanca	En küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Wilcoxon İşaret Testi						
							Olumsuz	Olumlu	Eşitlik				
	n	Ortalama	n	Ortalama	n	z	P						
Biçim ögelerine dikkat ederek seslendirmede yabancı dildeki eserlerin birebir anlamlarından faydalanarak eserlerin genel karakterini yansıtabilme durumu - ön	15	2,5	2,5	1,5	3,8	0,75	2	3	11	7,7	2	-2,8	0,005
Biçim ögelerine dikkat ederek seslendirmede yabancı dildeki eserlerin birebir anlamlarından faydalanarak eserlerin genel karakterini yansıtabilme durumu- son	15	2,9	2,8	2,0	4,3	0,62							

“Biçim ögelerine dikkat ederek seslendirmede yabancı dildeki eserlerin birebir anlamlarından faydalanarak eserlerin genel karakterini yansıtabilme durumu” son test puanları ön test puanlarına göre anlamlı derecede yüksek görülmektedir ($p < .05$).

Bu bağlamda çalışma grubundaki öğrencilerin büyük kısmının müzik biçimleri dersini aldıktan sonra, yabancı dildeki ses müziği yapıtlarının birebir Türkçe anlamlarından faydalanarak yorumlama yaptıkları görülmektedir. Böylece öğrenciler tarafından, müzik biçimleri ögeleri ile ilişkili olarak, yabancı dildeki yapıtların birebir Türkçe anlamları ile beklenen şekilde ilişkilendirilmesi, iki dilde anlamsal ilişkinin sağlanması ve yapıtların genel karakterlerini ortaya çıkarmada bilgi ve deneyim açısından gerekli olan duyarlılığın yansıtılabildiği şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca yabancı

dillerdeki cümle oluşum düzenin Türkçe’ de olduğu gibi “özne, nesne, yüklem“ düzeniyle oluşmadığı, incelendiğinde hepsinin farklı cümle öge dizisine sahip olduğu görülebilmektedir. Yabancı besteciler beste yaparken seçtikleri sözlere kendi dillerinin yapısına uygun olarak duygu yüklemekte ve besteleme yapmakta ve müziksel vurgularını bu yabancı sözlere uygun olarak düzenlemektedir. Oysa biz bu oluşumu cümleyi çevirerek, kendi cümle oluşumumuza göre anlamsal olarak düzenlemekteyiz ve ardından da verdiği duyguyu yerleştirmeye çalışmaktayız. Çalışma grubundaki öğrencilerin bu güçlüğü biçim öğeleri kazanımları ile birleştirerek sağladıkları görülebilmektedir.

Tablo 17

Ses Müziği Yapıtlarının Armonik Öğelerinden Olan Açık Kararlı Duruşlara Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular

							Wilcoxon İşaret Testi						
							Olumsuz Olumlu Eşitlik						
	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Ortanca</i>	<i>En küçük Değer</i>	<i>En Büyük Değer</i>	<i>Standart Sapma</i>	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>n</i>	<i>z</i>	<i>P</i>
Eserlerin Armonik öğelerinden olan açık kararlı duruşları göz önünde bulundurarak seslendirme durumu - ön	15	2,5	2,5	1,8	3,5	0,55	0	0	15	8	0	-3,5	0,000
Eserlerin Armonik öğelerinden olan açık kararlı duruşları göz önünde bulundurarak seslendirme durumu- son	15	2,9	2,8	2,0	4,3	0,59							

“Eserlerin Armonik öğelerinden olan açık kararlı duruşları göz önünde bulundurarak seslendirme durumu” son test puanları ön test puanlarına göre anlamlı derecede yüksek görülmektedir ($p < .001$).

Bu sonuca bağılı olarak çalışma grubundaki öğrencilerin müzik biçimleri dersini aldıktan sonra, müzik biçimleri dersi içeriği ile bağlantılı olarak armoni dersi kazanımlarından olan açık kararlı duruşlara dikkat ederek yorumlama yaptıkları görülmektedir. Öğrencilerin, yapıtlar içinde karşılaşılan açık kararlı duruşların olduğu yerde vermek istediği müzikal hissi-duyuyu-iletiyi (yapıt bitmedi, devam ediyor hissi) aktarabilmeleri, yorumlamada gerekli olan müzikaliteyi, müzik yapıtlarının küçük ayrıntıları olarak görülebilecek olan kurallarında dahi sağlayabildiklerinin göstergesi olarak görülebilir.

Tablo 18

Ses Müziği Yapıtlarının Armonik Öğelerinden Olan Tam Kararlı Duruşlara Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular

	n	Ortalama	Ortanca	En küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Wilcoxon İşaret Testi						
							Olumsuz	Olumlu	Eşitlik				
	n	Ortalama	n	Ortalama	n	z	p						
Eserlerin Armonik öğelerinden olan tam kararlı duruşları göz önünde bulundurarak seslendirme durumu - ön	15	2,7	2,5	2,0	3,8	0,57	0	0	13	7	2	-3,2	0,001
Eserlerin Armonik öğelerinden olan tam kararlı duruşları göz önünde bulundurarak seslendirme durumu- son	15	3,1	3,0	2,0	4,5	0,63							

“Eserlerin Armonik öğelerinden olan tam kararlı duruşları göz önünde bulundurarak seslendirme durumu” son test puanları ön test puanlarına göre anlamlı derecede yüksek görülmektedir ($p < .01$).

Bu sonuca bağılı olarak çalışma grubundaki öğrencilerin müzik biçimleri dersini aldıktan sonra, müzik biçimleri dersi içeriği ile bağlantılı armonik kazanımlarından

olan tam kararlı duruşlara dikkat ederek yorumlama yaptıkları görülmektedir. Çalışma grubundaki öğrencilerin yapıtlar içinde karşılaşılan tam kararlı duruşların olduğu yerde vermek istediği müzikal hissi-duyuşu- anlamsal iletiyi (anlatılmakta olan konu, ileti, olay bitti hissi) aktarabilmeleri, öğrencilerden beklenen müzik biçimsel yoruma bağlı olarak deneyim ve farkındalık artışının bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

Tablo 19
Ses Müziği Yapıtlarının Armonik Öğelerinden Olan Abantılara Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular

		Wilcoxon İşaret Testi											
		Olumsuz					Olumlu Eşitlik						
	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Ortanca</i>	<i>En Küçük Değer</i>	<i>En Büyük Değer</i>	<i>Standart Sapma</i>	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>n</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Eserlerin Armonik öğelerinden olan abantıları (çözümler) göz önünde bulundurarak seslendirme durumu -ön	15	2,5	2,5	1,5	3,5	0,62	1	2	11	6,9	3	-2,9	0,003
Eserlerin Armonik öğelerinden olan abantıları (çözümler) göz önünde bulundurarak seslendirme durumu-son	15	2,9	3,0	1,8	4,3	0,68							

“Eserlerin Armonik öğelerinden olan abantıları (çözümler) göz önünde bulundurarak seslendirme durumu” son test puanları ön test puanlarına göre anlamlı derecede yüksek görülmektedir ($p < .01$).

Bu sonuca bağlı olarak çalışma grubundaki öğrencilerin müzik biçimleri dersini aldıktan sonra abantılar’ a dikkat ederek yorumlama yaptıkları görülmektedir. Böylece öğrencilerin, yapıtları müzik biçimsel-ışitsel ve armonisel bütünlük içinde görebildikleri anlaşılmaktadır. Öğrencilerin, abantıların müzikalite açısından geciktirme ile vermek istediği gerginliği ve bu müzik estetiksel farkındalığa ulaşım

yorumlamaları kendilerini tek müziksel alanla sınırlamadan, aldıkları diğer alan derslerinin kazanımları ile de ilişkilendirebildikleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 20

Ses Müziği Yapıtlarının Armonik Öğelerinden Olan Marş Armonik ve Ezgisel Sekvens Konularına Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular

	n	Ortalama	Ortanca	En küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Wilcoxon İşaret Testi			n	z	p	
							Olumsuz	Olumlu	Eşitlik				
Eserlerin Armonik öğelerinden olan marş armonik ve ezgisel sekvens konularını göz önünde bulundurarak seslendirme durumu-ön	15	2,9	2,8	2,3	3,8	0,50	0	0	10	5,5	5	-2,9	0,004
Eserlerin Armonik öğelerinden olan marş armonik ve ezgisel sekvens konularını göz önünde bulundurarak seslendirme durumu-son	15	3,2	3,3	2,3	4,3	0,53							

“Eserlerin Armonik öğelerinden olan Marş Armonik ve ezgisel sekvens konularını göz önünde bulundurarak seslendirme durumu” son test puanları ön test puanlarına göre anlamlı derecede yüksek görülmektedir ($p < .01$).

Bu bağlamda çalışma grubundaki öğrencilerin müzik biçimleri dersini aldıktan sonra, ses müziği yapıtlarını marş armoni ve ezgisel sekvens konularına dikkat ederek yorumlama yaptıkları görülmektedir. Böylece bu sonuç, öğrencilerin, ses müziği yapıtlarının besteciler tarafından oluşturulurken farklı melodi geliştirme yöntemlerini kullandıklarını bildiklerinin ve bu geliştirme yöntemlerinin uygulandığı kısımları çözümleyebildiklerinin bir göstergesi olmaktadır. Ayrıca kendi partilerindeki ezgisel sekvensli bölümlere eşlik eden piyano eşlik partisindeki armonik ilerleyiş olan marş

armonik konusuna da dikkat ettikleri ve bu konuyu eşlik partisi içinde çözümleyerek müzikal akışa uyum sağladıkları görülmektedir.

Tablo 21

Ses Müziği Yapıtlarının Armonik Öğelerinden Olan Kadanslara Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular

							Wilcoxon İşaret Testi						
							Olumsuz Olumlu Eşitlik						
	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Ortanca</i>	<i>En küçük Değer</i>	<i>En Büyük Değer</i>	<i>Standart Sapma</i>	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>n</i>	<i>z</i>	<i>P</i>
Eserlerin Armonik öğelerinden olan kadansları göz önünde bulundurarak seslendirme durumu - ön	15	2,6	2,5	1,8	3,5	0,60	0	0	11	6	4	-3,0	0,003
Eserlerin Armonik öğelerinden olan kadansları göz önünde bulundurarak seslendirme durumu- son	15	3,0	3,0	2,0	4,3	0,62							

“Eserlerin Armonik öğelerinden olan kadansları göz önünde bulundurarak seslendirme durumu” son test puanları ön test puanlarına göre anlamlı derecede yüksek görülmektedir ($p < .01$).

Bu sonuca bağlı olarak çalışma grubundaki öğrencilerin müzik biçimleri dersini aldıktan sonra, ses müziği yapıtlarının armonik öğelerinden olan kadanslara dikkat ederek yorumlama yaptıkları görülmektedir. Böylece çalışma grubundaki öğrencilerin, sadece notalarla örülmüş tek sesli ezgisel ilerleyiş ile ilgilenmeden, kadansları da içine alan yani yapıtın çok sesli düzende bestelenmişliğini fark ettikleri yapıtın bütünsel olarak anlaşılmasında önemi olan armonik ilerleyişe de hakim oldukları ve elde ettikleri kazanımları yine birbirleri ile ilişkilendirebildikleri söylenebilir.

Tablo 22
Ses Müziği Yapıtlarındaki Armoni Kuralları ile Nüans Terimlerini Birlikte Kullanarak Yorumlamaya İlişkin Bulgular

	n	Ortalama	Ortanca	En küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Wilcoxon İşaret Testi								
							Olumsuz Olumlu Eşitlik								
	n	Ortalama	n	Ortalama	n	z	p								
Armoni kuralları ile Nüans terimlerini birlikte kullanarak seslendirme durumu - ön	15	2,4	2,5	1,8	3,5	0,62									
Armoni kuralları ile Nüans terimlerini birlikte kullanarak seslendirme durumu - son	15	2,8	2,8	2,0	4,3	0,57	1	3,5	13	7,8	1	-3,1	0,002		

“Armoni kuralları ile Nüans terimlerini birlikte kullanarak seslendirme durumu” son test puanları ön test puanlarına göre anlamlı derecede yüksek görülmektedir ($p < .01$).

Bu bağlamda çalışma grubundaki öğrencilerin çoğunun müzik biçimleri dersini aldıktan sonra, ses müziği yapıtlarını yorumlamada armoni kuralları ile nüans terimlerini birlikte kullandıkları, yorumlayıcı ve ayrıca dinleyiciler içinde önemli olan estetik hassasiyete sahip oldukları görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin yukarıda sözü edilen “müzik biçimleri-anlam” maddesi ile de ilişkilendirebileceğimiz “nüans-müzik biçimleri” maddesinde de olumlu yönde ilerleyiş gösterdikleri, farklı müzik alan dersleri bilgilerini birbirleriyle ilişkilendirerek istenen duyarlılıkta müzik yapıtı yorumlama düzeyine ulaştıkları şeklinde yorum yapılabilir. Müzik estetiksel alanda bakıldığı zaman, yapıtlar içindeki iletiyi, duyguyu güzel ve etkili bir ifade ile verebilmek için nüansları kullanmanın yadsınamaz önemini anlayabilen öğrenciler, beklenen etkili müziksel yorumu nüansların etkinliği ile birleştirebilmişler ve yorumlarına bu etkin özelliği yansıtabilmişlerdir.

Tablo 23
Ses Müziği Yapıtlarının Teorik Ögelerinden Olan Esas Tonalitelere Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular

	n	Ortalama	Ortanca	En küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Wilcoxon İşaret Testi						
							Olumsuz Olumlu Eşitlik						
	n	Ortalama	n	Ortalama	n	Ortalama	n	z	p				
Eserlerin Teorik öğelerinden olan esas tonaliteleri göz önünde bulundurarak seslendirme durumu - ön	15	2,9	3,0	1,8	4,0	0,73	2	5,5	10	6,7	3	-2,2	0,026
Eserlerin Teorik öğelerinden olan esas tonaliteleri göz önünde bulundurarak seslendirme durumu - son	15	3,2	3,3	1,8	4,5	0,67							

“Eserlerin Teorik öğelerinden olan esas tonaliteleri göz önünde bulundurarak seslendirme durumu” son test puanları ön test puanlarına göre anlamlı derecede yüksek görülmektedir ($p < .05$).

Bu sonuca bağlı olarak çalışma grubundaki öğrencilerin müzik biçimleri dersini aldıktan sonra, ses müziği yapıtlarının teorik öğelerinden olan esas tonalitelere dikkat ederek yorumlama yaptıkları görülmektedir. Müzik yapıtları yorumlanmaya başlamadan önce yapıtın esas tonalitesi açısından incelenmekte ve muhtemel müzikalite akışlarını ilgilendiren değişiklikleri dolayısıyla duyuşsal, teorik, armonik olarak müziksel hafızada bir akış haritası çizilmektedir. Gerekli olan teorik bilgilere ulaşmış olmadan yapılan ezber yorumlar müzikalite açısından bir değer göstermemektedir. Çalışma grubundaki öğrencilerin, diğer teorik müzik olaylarının ilerleyişi açısından da önemli olan, ayrıca yapıtların çatısını teşkil eden esas tonalitelere dikkat ederek yorumlama yapmış olmaları beklenen teorik seviyede bilgiye ulaştıklarının bir göstergesi olarak düşünülebilir.

Tablo 24
Ses Müziği Yapıtlarının Teorik Ögelerinden Olan Tonalite Geçişlerine (Modülasyon) Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular

	n	Ortalama	Ortanca	En küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Wilcoxon İşaret Testi						
							Olumsuz	Olumlu	Eşitlik	z	p		
Eserlerin Teorik öğelerinden olan tonalite geçişlerini (Modülasyon) göz önünde bulundurarak seslendirme durumu - ön	15	3,0	3,0	1,9	4,3	0,83	7	10,2	8	6,1	0	-0,7	0,512
Eserlerin Teorik öğelerinden olan tonalite geçişlerini (modülasyon) göz önünde bulundurarak seslendirme durumu - son	15	3,0	3,0	1,8	4,5	0,77							

“Eserlerin Teorik öğelerinden olan tonalite geçişlerini (Modülasyon) göz önünde bulundurarak seslendirme durumu” ön test ve son test değerleri açısından anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>.05$).

Bu sonuca göre çalışma grubundaki öğrencilerin ses müziği yapıtlarının teorik öğelerinden olan tonalite geçişleri (modülasyon) kuralına dikkat ederek yorumlama durumlarında bir gelişme olmadığı görülmektedir. Öğrencilerin, müzik yapıtlarında sık karşılaşılabilecek müziksel olaylardan olan yapıtların esas tonalitelerinden farklı tonlara beklenen geçişleri, aldıkları eğitim süresi ve bilgi birikimi ile orantılı olarak geliştirememeleri, müzik biçimleri-müzik teorisi ortak alanlarında sahip oldukları kazanımlarını uygulayabilecek deneyime ve dikkate sahip olmadıkları şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca yukarıda sözü edilen “piyano eşliğinden faydalanma” maddesinden elde edilen sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda ve bu iki konunun birbiri ile müziksel birleşimi göz önüne alındığında modülasyon sorusundaki sonuçta bir gelişme olmaması beklenebilecek bir durum olmaktadır.

Çünkü piyano eşliği, yapıtlar içindeki modülasyon geçişlerini de vermekte ve yorumcuya destek olmakta ve yorumculuğu kolaylaştırmaktadır.

Tablo 25
Ses Müziği Yapıtlarının Teorik Öğelerinden Olan Altere Seslere Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular

	n	Ortalama	Ortanca	En küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Wilcoxon İşaret Testi						
							Olumsuz	Olumlu	Eşitlik	n	Z	P	
Eserlerin Teorik öğelerinden olan altere sesleri göz önünde bulundurarak seslendirme durumu -ön	15	2,7	2,8	1,5	4,0	0,71	4	4,5	7	6,9	4	-1,4	0,174
Eserlerin Teorik öğelerinden olan altere sesleri göz önünde bulundurarak seslendirme durumu -son	15	2,9	2,8	1,5	4,3	0,74							

“Eserlerin Teorik öğelerinden olan altere sesleri göz önünde bulundurarak seslendirme durumu” ön test ve son test değerleri açısından anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>.05$).

Bu sonuca göre, çalışma grubundaki öğrencilerin müzik biçimleri dersini aldıktan sonra, ses müziği yapıtlarının teorik öğelerinden olan altere seslere dikkat ederek yorumlama durumlarında bir gelişme olmadığı görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin, müzik yapıtlarını yorumlarken teorik öğeler arasında olan ayrıca ses partilerinin durağanlıktan uzaklaştırılıp güzelleştirilmesinde önemli payı olan altere sesler konusunda duyarlılıklarının aldıkları eğitim süresi ve bilgi birikimi ile ilişkili olarak beklenen şekilde yükselmediği şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca bu durum yukarıda bahsi geçen “piyano eşliğinden faydalanma” ve modülasyon maddesinde elde edilen sonuçlara paralel olarak değerlendirildiğinde de beklenen bir durum olduğu şeklinde yorum yapılabilir.

Tablo 26

Ses Müziği Yapıtlarının Teorik Ögelerinden Olan Senkoplardan Kaynaklanan ve Ritimsel İlerleyişi İlgilendiren Vurgusal Zaman Değişikliklerine Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular

	n	Ortalama	Ortanca	En küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Wilcoxon İşaret Testi						
							Olumsuz	Olumlu	Eşitlik	Z	P		
Eserlerin Teorik öğelerinden olan senkoplardan kaynaklanan ve ritimsel ilerleyişi ilgilendiren vurgusal zaman değişikliklerini göz önünde bulundurarak seslendirme durumu - ön	15	2,8	2,5	2,0	4,0	0,66	1	5	11	6,6	3	-2,7	0,007
Eserlerin Teorik öğelerinden olan senkoplardan kaynaklanan ve ritimsel ilerleyişi ilgilendiren vurgusal zaman değişikliklerini göz önünde bulundurarak seslendirme durumu - son	15	3,2	3,0	2,3	4,5	0,64							

“Eserlerin Teorik öğelerinden olan senkoplardan kaynaklanan ve ritimsel ilerleyişi ilgilendiren vurgusal zaman değişikliklerini göz önünde bulundurarak seslendirme durumu” son test puanları ön test puanlarına göre anlamlı derecede yüksek görülmektedir ($p < .01$).

Bu sonuca bağlı olarak çalışma grubundaki öğrencilerin büyük kısmının müzik biçimleri dersini aldıktan sonra, ses müziği yapıtlarının teorik öğelerinden olan, senkoplardan kaynaklanan ve ritimsel ilerleyişi ilgilendiren vurgusal zaman değişikliklerine dikkat ederek yorumlama yaptıkları görülmektedir. Müzik yapıtlarındaki bu değişiklikler yapıtların ölçü sistemine ayak uydurarak devamlı bu

kalıpta devam edildiğinde yaşanabilecek olan müziksel akışın durağanlığını ortadan kaldırmak içindir. Bu değişiklikler arasındaki senkoplar yapıtlar içinde fazla yerleştirememektedir. Çünkü ölçü sisteminden dolayı bir ritimsel akış düzenine girmiş yorumcular yorumlama sırasında karışıklık yaşamakta ve yorum kabiliyeti olumsuz etkilenmektedir. Bu riskli durum lisans seviyesindeki amatör sayılabilecek çalışma grubundaki yorumcular seviyesinde bakıldığında daha düşündürücü olmaktadır. Fakat bu konu ile ilgili sonuca bakıldığında çalışma grubundaki öğrencilerin, müzik yapıtlarının iskeleti olarak da görülebilecek olan ritimsel çerçeve içerisindeki senkoplara ve bu yönüyle ritimsel ilerleyişi ilgilendiren vurgusal zaman değişikliklerine dikkat ederek yorumlama yapmış oldukları, yapıtların ritimsel akışında takılmalar ve pürüzler yaşamadıkları, ayrıca, müzik biçimsel yorumlama ve ritimsel akış içindeki ilişkiyi yeterince sağlayabildikleri söylenebilir.

Tablo 27

Ses Müziği Yapıtlarının Teorik Öğelerinden Olan Süsleyici Seslere Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular

							Wilcoxon İşaret Testi						
							Olumsuz		Olumlu		Eşitlik		
	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Ortanca</i>	<i>En küçük Değer</i>	<i>En Büyük Değer</i>	<i>Standart Sapma</i>	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>n</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Eserlerin Teorik öğelerinden olan süsleyici sesleri göz önünde bulundurarak seslendirme durumu - ön	15	2,7	2,5	1,8	3,5	0,60	2	5,5	11	7,3	2	-2,4	0,014
Eserlerin Teorik öğelerinden olan süsleyici sesleri göz önünde bulundurarak seslendirme durumu - son	15	3,0	2,8	2,0	4,3	0,59							

“Eserlerin Teorik öğelerinden olan süsleyici sesleri göz önünde bulundurarak seslendirme durumu” son test değerleri ön test değerlerine göre anlamlı derecede yüksek görülmektedir ($p < .01$).

Bu sonuçlara göre çalışma grubundaki öğrencilerin çoğunun müzik biçimleri dersini aldıktan sonra, ses müziği yapıtlarının Teorik öğelerinden olan süsleyici seslere dikkat ederek yorumlama yapmış oldukları görülmektedir. Müzik yapıtlarının duyuşsal açıdan daha fazla güzelliğe ulaştırılması için başvurulan bir yöntem olarak besteciler tarafından sık sık fakat fark edilmesi güç şekilde yerleştirilmiş olan ve ezgiler içinde dikkatli incelendiğinde görülebilen süsleyici seslere karşı çalışma grubundaki öğrencilerin duyarlılıklarının yüksek olduğu ve süsleyici seslerle ilgili olarak, müzik biçimsel bağlamda beklenen şekilde yorumlama yeterliğine ulaştıkları söylenebilir.

Tablo 28

Ses Müziği Yapıtlarının Teorik Öğelerinden Olan Vurgulu Notalara Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular

							Wilcoxon İşaret Testi						
							Olumsuz Olumlu Eşitlik						
	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Ortanca</i>	<i>En küçük Değer</i>	<i>En Büyük Değer</i>	<i>Standart Sapma</i>	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>n</i>	<i>z</i>	<i>P</i>
Eserlerin Teorik öğelerinden olan vurgulu notaları göz önünde bulundurarak seslendirme durumu - ön	15	2,6	2,5	1,8	3,8	0,74	0	0	13	7	2	-3,2	0,001
Eserlerin Teorik öğelerinden olan vurgulu notaları göz önünde bulundurarak seslendirme durumu - son	15	3,0	3,0	2,0	4,5	0,71							

“Eserlerin Teorik öğelerinden olan vurgulu notaları göz önünde bulundurarak seslendirme durumu” son test puanları ön test puanlarına göre anlamlı derecede yüksek görülmektedir ($p < .01$).

Bu sonuca bağlı olarak çalışma grubundaki öğrencilerin büyük çoğunluğunun müzik biçimleri dersini aldıktan sonra ses müziği yapıtlarının Teorik öğelerinden olan vurgulu notalara dikkat ederek yorumlama yaptıkları görülmektedir. Öğrencilerin, yapıtların sözleri (yabancı dilde olsun veya olmasın) armonik ve teorik ilişki ile

bağlantılı olarak bestecilerce belirtilmek istenen nota veya nota grubunun vurgulu notalarına, gereken hassasiyeti göstererek yorumlama yapmaları, müzik biçimleri öğeleri ve yapıtların ezgileri içinde görülebilecek olan müzik olaylarına karşı dikkat ettikleri şekilde yorumlanabilir. Ayrıca çalışma grubunun, vurgu almış notaların değişikliğe uğradıkları ses yükseklikleriyle yani nüans işaretleri ile yakın ilişkisini de göz ardı etmeden yorumlama yapmış olmaları çeşitli konuları birbirlerine yeterli seviyede bağlayarak bu durumu yorumlarına yansıttıkları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 29

Ses Müziği Yapıtlarının Teorik Öğelerinden Olan Zayıf Zamandaki Vurgulu Notalara Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular

							Wilcoxon İşaret Testi						
							Olumsuz Olumlu Eşitlik						
	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Ortanca</i>	<i>En küçük Değer</i>	<i>En Büyük Değer</i>	<i>Standart Sapma</i>	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>n</i>	<i>z</i>	<i>P</i>
Eserlerin Teorik öğelerinden olan zayıf zamandaki vurgulu notaları göz önünde bulundurarak seslendirme durumu - ön	15	2,4	2,5	1,5	3,5	0,69	2	3	12	8,3	1	-3,0	0,003
Eserlerin Teorik öğelerinden olan zayıf zamandaki vurgulu notaları göz önünde bulundurarak seslendirme durumu - son	15	2,8	2,8	1,5	4,0	0,65							

“Eserlerin Teorik öğelerinden olan zayıf zamandaki vurgulu notaları göz önünde bulundurarak seslendirme durumu” son test puanları ön test puanlarına göre anlamlı derecede yüksek görülmektedir ($p < .01$).

Bu bağlamda bağlı çalışma grubundaki öğrencilerin çoğunluğunun müzik biçimleri dersini aldıktan sonra, ses müziği yapıtlarının Teorik öğelerinden olan zayıf zamandaki vurgulu notalara dikkat ederek yorumlama yaptıkları görülmektedir. Müzik yapıtlarının temeli olarak görülebilecek olan ritimsel olaylar kapsamında olan,

belirlenen notanın hem vurgulu hem de zayıf zamanda olması ve bu özelliklerin müzik biçim öğeleri ile ilişkili olarak yorumlanmasının, incelendiğinde güç bir durum olduğu anlaşılabilmektedir. Çünkü bu vurgu çeşidi, ölçü sisteminden kaynaklanan vurgulu notalardan veya bestecinin özellikle belirtmek istediği duyguya göre değişebilen vurgulu notalardan farklıdır. Vurgunun nüans seviyesinin iyi derecede ayarlanamaması motif veya cümle bütünlüğünü bozma tehlikesini yaratacaktır. Öğrenciler tarafından bu gibi ritimsel olayların müzik biçimleri öğelerine dikkat edilerek, birliktelik içinde motiflerin ve cümlelerin bütünlüğünü bozmadan yorumlanmasında bir tereddüt görülmemesi, öğrencilerin bu yöndeki kazanımlarını yeterli şekilde kullandıkları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 30

Ses Müziği Yapıtlarının Teorik Öğelerinden Olan Ölçü Sisteminden Kaynaklanan Kuvvetli Zamanlara Dikkat Ederek Yorumlamaya İlişkin Bulgular

	n	Ortalama	Ortanca	En küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Wilcoxon İşaret Testi									
							Olumsuz Olumlu Eşitlik									
	n	Ortalama	n	Ortalama	n	Z	P									
Eserlerin Teorik öğelerinden olan ölçü sisteminden kaynaklanan kuvvetli zamanları göz önünde bulundurarak seslendirme durumu - ön	15	2,7	2,5	1,8	3,5	0,61	1	5,5	11	6,6	3	-2,6	0,008			
Eserlerin Teorik öğelerinden olan ölçü sisteminden kaynaklanan kuvvetli zamanları göz önünde bulundurarak seslendirme durumu - son	15	3,1	3,0	2,0	4,3	0,68										

“Eserlerin Teorik öğelerinden olan ölçü sisteminden kaynaklanan kuvvetli zamanları göz önünde bulundurarak seslendirme durumu” son test puanları ön test puanlarına göre anlamlı derecede yüksek görülmektedir ($p < .01$).

Bu sonuca bağlı olarak çalışma grubundaki öğrencilerin büyük kısmının müzik biçimleri dersini aldıktan sonra, ses müziği yapıtlarının Teorik öğelerinden olan, ölçü sisteminden kaynaklanan kuvvetli zamanlara dikkat ederek yorumlama yaptıkları görülmektedir. Ayrıca çalışma grubundaki öğrencilerin, yapıtların ölçü şekline kaynaklanan ölçü başlarındaki vuruşların daha kuvvetli olduğuna dikkat ettikleri, müzik yapıtlarının ritimsel örüntüsünü ilgilendiren ve bu yönüyle tüm ritimsel akış farklılıklarını (senkoplar, bağlar, vurgular) kapsayan değişikliklere karşı duyarlılık kazandıkları şeklinde yorumlanabilir. Besteciler yapıtlara gerekli durumlarda ölçüsel akış içinde müzikalite açısından daha güzel ve etkiliyi yakalamak için ölçü sistemini kısmen bozabilecek, yavaşlatabilecek, hatta kaldırabilecek bölümler ekleyebilmekte ve yapıtı yorumlayanda yeterli uyumu yakalayamama riskini ortaya çıkarmaktadır. Fakat çalışma grubundaki öğrenciler yapıtları bu riskten etkilenmeden beklenen şekilde yorumlayabilmişlerdir.

Tablo 31

Ses Müziği Yapıtlarının Orijinal Dillerine Bağlı Olan Prozodi Kurallarına Dikkat Ederek Yorumlama Durumuna İlişkin Bulgular

							Wilcoxon İşaret Testi						
							Olumsuz Olumlu Eşitlik						
	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Ortanca</i>	<i>En küçük Değer</i>	<i>En Büyük Değer</i>	<i>Standart Sapma</i>	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>n</i>	<i>z</i>	<i>P</i>
Eserlerin orijinal dillerine bağlı olan Prozodi kurallarını göz önünde bulundurarak seslendirme durumu - ön	15	2,8	2,8	2,0	3,8	0,69	0	0	10	5,5	5	-2,9	0,004
Eserlerin orijinal dillerine bağlı olan Prozodi kurallarını göz önünde bulundurarak seslendirme durumu - son	15	3,1	3,0	2,0	4,3	0,68							

“Eserlerin orijinal dillerine bağlı olan Prozodi kurallarını göz önünde bulundurarak seslendirme durumu” son test puanları ön test puanlarına göre anlamlı derecede yüksek görülmektedir ($p < .01$).

Bu bağlamda çalışma grubundaki öğrencilerin çoğunluğunun müzik biçimleri dersini aldıktan sonra, ses müziği yapıtlarının orijinal dillerine bağlı olan prozodi kurallarına dikkat ederek yorumlama yaptıkları görülmektedir. Say’ a (2002) göre bu konunun önemi şöyle belirtilmektedir: “Önemli olan, sözcüklerdeki baş, orta ve son hecelerin taşıdığı vurguların kuvvet derecesine göre onların müzikle doğal bir beraberlik halinde bulunmasıdır. Bu beraberlik, sözlerdeki anlam ile müzikal akışın bağdaşır olmasını gerektirir”. Çalışma grubundaki öğrencilerin yapıtları yorumlarken içerisinde geçen kelimelerin ritim kalıplarından ve anlamlarından kaynaklanan kuvvet durumlarına göre değişebilen prozodi kurallarına dikkat ettikleri, yabancı dildeki yapıtları yorumlarken de bir sorun yaşamadan gerekli anlamsal ilişkiyi kurabildikleri ve ses eğitimi açısından önemli olan prozodi ile ilgili birikimlerini müzik biçimsel yorumlayla birleştirecek deneyime ulaştıkları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 32
Ses Müziği Yapıtlarını Doğru Entonasyona Dikkat Ederek Yorumlama Durumuna İlişkin Bulgular

							Wilcoxon İşaret Testi						
							Olumsuz		Olumlu Eşitlik				
	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Ortanca</i>	<i>En küçük Değer</i>	<i>En Büyük Değer</i>	<i>Standart Sapma</i>	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>n</i>	<i>z</i>	<i>P</i>
Eserleri doğru entonasyonla seslendirme durumu - ön	15	2,9	3,0	1,3	4,3	0,89	3	4,3	7	6	5	-1,5	0,136
Eserleri doğru entonasyonla seslendirme durumu - son	15	3,1	3,3	1,8	4,3	0,72							

“Eserleri doğru entonasyonla seslendirme durumu” ön test ve son test değerleri açısından anlamlı farklılık görülmemektedir ($p > .05$).

Bu sonuca bağılı olarak çalışma grubundaki öğrencilerin müzik biçimleri dersini aldıktan sonra ses müziği yapıtlarını doğru entonasyonla yorumlama durumlarında bir gelişme olmadığı görülmektedir. Böylece çalışma grubundaki öğrencilerin yapıtları yorumlarken, entonasyonu sağlamada önemli unsurlar olan bireysel ses tekniği kontrolü ve piyano ile eşlikli söyleyebilme kazanımlarını, müzik biçimleri deneyimleri ile ilişkilendirme konusunda bir ilerleme gösteremedikleri şeklinde yorum yapılabilir. Öğrencilerin bireysel ses eğitimi dersini 2. sınıfın bitmesi ile programda olmadığından almamalarının, öğrencilerin entonasyon konusunda ilerlemeyi gösterememe durumlarında bir etken olduğu söylenebilir.

Tablo 33

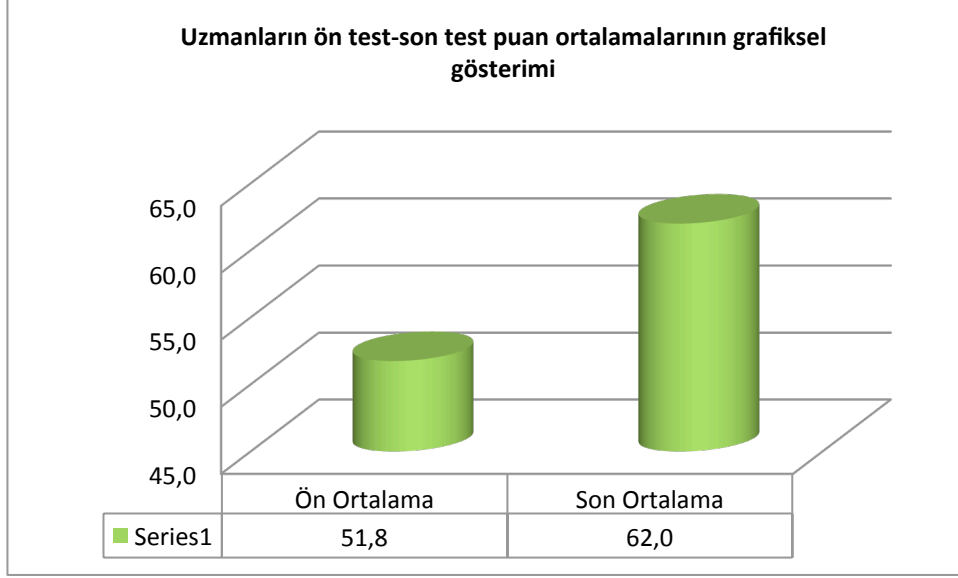
Ses Müziği Yapıtlarının Özü ile (Karakteri, Anlatmak İstedikleri, Duygusal Boyutu) Uyumlu Olarak Nüansları Birlikte Kullanabilme Durumuna İlişkin Bulgular

		Wilcoxon İşaret Testi											
		Olumsuz Olumlu Eşitlik											
	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Ortanca</i>	<i>En Küçük Değer</i>	<i>En Büyük Değer</i>	<i>Standart Sapma</i>	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>n</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Eserlerin özü ile (karakteri, anlatmak istedikleri, duygusal boyutu) uyumlu olarak nüansları kullanma durumu - ön	15	2,5	2,5	1,5	3,8	0,78	2	4	11	7,5	2	-2,7	0,008
Eserlerin özü ile (karakteri, anlatmak istedikleri, duygusal boyutu) uyumlu olarak nüansları kullanma durumu - son	15	2,8	2,8	2,0	4,3	0,72							

“Eserlerin özü ile (karakteri, anlatmak istedikleri, duygusal boyutu) uyumlu olarak nüansları kullanma durumu” son test puanları ön test puanlarına göre anlamlı derecede yüksek görülmektedir ($p < .01$).

Bu sonuca bağılı olarak çalışma grubundaki öğrencilerin büyük kısmının müzik biçimleri dersini aldıktan sonra, ses müziği yapıtlarının özü ile nüansların uyumuna dikkat ederek yorumlama yaptıkları görülmektedir. Böylece çalışma grubundaki

öğrencilerin içlerinde var olan müziksel estetikten ve yapıtların anlamsal verilerinden yararlanıp bu kavramları olumlu şekilde birleştirebildikleri ve yapıtların müzik biçimleri öğelerine uyararak yorumlanmasında duyuşsal güzellik açısından önemli yeri olan nüanslarla işleyerek yorumlama yapabilme yetilerinin geliştiği söylenebilir.



Şekil 7. Uzmanların Ön test-Son test Genel Ortalama Puan Dağılımlarının Yüzdellik Puan İstatistikleri

Şekil 7 deki sonuçlara göre uzmanlarının ön test puanlarına göre son test puanları anlamlı derecede yükselmiş ve % 10,2 oranında artış göstermiştir ($p < .05$).

Bu genel sonuçla çalışma grubundaki öğrencilerin, ses müziği yapıtlarını müzik biçimleri dersini almadan önce farklı, aldıktan sonra farklı görüp inceledikleri ve yorumladıkları söylenebilir. Ayrıca müzik biçimleri dersini aldıktan sonra, ses müziği yapıtlarındaki müziksel olaylarla, müzik biçimleri kazanımlarını uygun şekilde birleştirdikleri ve ortaya çıkan yorumların beklenen yeterlikte olduğu yorumu yapılabilir.

BÖLÜM 5

Sonuçlar ve Öneriler

Bu bölümde; araştırma bulgularına ve yorumlarına bağlı olarak elde edilen sonuçlar ve bu sonuçların ışığında oluşturulan öneriler yer almaktadır. Sonuçlar değerlendirme formunda yer alan soruların sırasına göre verilmiştir.

Sonuçlar

Araştırma sonuçlarına göre çalışma grubundaki öğrencilerin müzik biçimleri dersini almalarından sonra;

- Ses müziği yapıtlarını motiflere ve cümlelere dikkat ederek yorumladıkları,
- Yapıtlardaki motif ve cümle bütünlüğünün bozulmaması için doğru yerlerde nefes aldıkları,
- Yapıtlardaki nüans terimlerini motifler ve cümleler ile uyumlu şekilde kullandıkları,
- Yapıtlardaki soru-cevap motif ve cümlelerine dikkat ederek yorumlama yaptıkları,
- Biçim öğelerinin belirleyiciliğinde önemli rolü olan sus işaretlerinden faydalandıkları ve performansları sırasında kendilerine verilen hız ile biçim öğelerini uyumlu olarak kullandıkları,
- Yapıtlardaki biçim öğelerini (motif-cümle) anlayarak yorumlamalarında piyano eşliğinden faydalanmaları konusunda bir gelişme olmadığı,
- Yapıtları, biçim öğelerine dikkat ederek yorumlamalarında Türkçe sözlü yapıtta gelişme olmamışken, yabancı sözlü yapıtlarda ise gelişme olduğu,
- Yabancı dildeki sözlerin birebir Türkçe anlamlarından faydalanarak yapıtların genel karakterini yansıttıkları,
- Yapıtlardaki açık kararlı ve tam kararlı duruşlara dikkat ederek yorumlama yaptıkları,
- Yapıtlardaki abantılar' a (çözümler), marş armonik ve ezgisel sekvensler' e ve kadanslar' a dikkat ederek yorumlama yaptıkları,
- Armoni kuralları ile nüans terimlerini birlikte kullandıkları ve yapıtların esas tonalitelerine dikkat ederek yorumlama yaptıkları,

- Yapıtların tonalite geçişlerine (modülasyon) ve altere seslerine dikkat ederek yorumlamalarında gelişme olmadığı,
- Yapıtlardaki senkoplardan kaynaklanan ve ritimsel ilerleyişi ilgilendiren vurgusal zaman değişikliklerine, zayıf zamandaki vurgulu notalara, anlamsal belirginliği vermek için yerleştirilen vurgulu notalara ve ölçü sisteminden kaynaklanan kuvvetli zamanlara dikkat ederek yorumlama yaptıkları,
- Yapıtlardaki süsleyici seslere dikkat ederek yorumlama yaptıkları,
- Yapıtların dillerine bağlı olarak değişebilen prozodi kurallarına dikkat ederek yorumlama yaptıkları,
- Yapıtları doğru entonasyonla yorumlamada bir ilerleme olmadığı,
- Yapıtların özü ile (karakteri, anlatmak istedikleri, duygusal boyutu) uyumlu olarak nüansları birliktelik içinde kullandıkları,
- Ön test son test genel puan ortalamalarına bakıldığında, öğrencilerin ses müziği yapıtlarını yorumlamada müzik biçimleri dersine ait kazanımlarını kullanabilme oranında % 10.2 değerinde bir artış gösterdiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Öneriler

Araştırmanın sonuçlarından da anlaşılacağı üzere, öğrencilerin ses müziği yapıtlarını yorumlamada müzik biçimleri dersine ait kazanımlarını kullanabilme oranında %10,2 gibi kısmi bir puan artışının olmasından yola çıkılarak, Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı Lisans Programında yer alan ve müzik yapıtlarını yorumlamada temel ders özelliğiyle büyük öneme sahip olan müzik biçimleri dersinin lisans eğitim programındaki süresi artırılabilir.

Öğrencilerin lisans 1. ve 2. sınıf eğitimleri boyunca aldıkları derslerden edindikleri kazanımlarla müzik biçimleri birikimlerinin paralel seviyede gittiği takdirde, ses müziği ve diğer müzik yapıtlarının yorumlanmasındaki puan ortalamalarının artacağı düşünülmektedir. Bu bakımdan müzik biçimleri dersinin eğitim programında 3. sınıfın 2. yarıyılından daha önceki sınıf seviyelerinde verilmesi faydalı olabilir.

Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı Lisans Programı incelendiğinde sadece 3. sınıfın 1. yarıyılında eşlik çalma dersinin olduğu görülmektedir. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında, çalışma grubundaki öğrencilerin biçim öğelerine dikkat

ederek yorumlamada piyano eşliğinden faydalanma durumlarında, yapıtların modülasyon ve alterasyon geçişlerine dikkat ederek yorumlama durumlarında bir gelişme olmaması, her öğrencinin piyano eşliğinden yeteri kadar yararlanamadığı, yapıtları orijinal piyano eşlikleri ile çalışma ve yorumlama kazanımını sağlayamadıkları gerçeğini ortaya çıkarmaktadır. Piyano eşliğinin yapıtın tüm müziksel kurallarını ve müzikalite dinamiklerini yorumcuya verdiği bilinen bir gerçektir. Dolayısıyla, beklenen doğrultuda sağlıklı bir müzikal yorumunun yapılmasında piyano eşliğinden üst seviyede faydalanmaya ihtiyaç duyulmasından yola çıkarak, Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı Lisans Programında “eşlikli çalma ve söyleme” dersinin yer almasının ve bu dersin korrepetitör öğretim üyesi eşliğinde yürütülmesinin faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Çalışma grubundaki öğrencilerin Türkçe sözlü yapıtlarda biçim ögelerini göz önünde bulundurarak yorumlama durumlarında bir gelişme olmamasıyla ilişkili olarak, Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı Lisans Programında yer alan bireysel ses eğitimi dersinin içeriği yeniden gözden geçirilmelidir. İçerik incelendiğinde, genellikle yabancı dil repertuarı ağırlıklı olan ve oluşumu açısından yabancı ülke kaynaklı olan ses müziği türlerinin verildiği göze çarpmaktadır. Türkçe ses müziği yapıtlarının yabancı dillerdeki yapıtlara oranla az sayıda olduğu ve bağlantılı olarak Türkçe yapıtlara iki senelik bir sürede haftada sadece bir saatlik süresi olan bireysel ses eğitimi dersi içinde yer verildiği görülmektedir. Bu bağlamda, bireysel ses eğitimi dersi işlenişinde Türkçe ses müziği yapıtlarına daha fazla ağırlık verilmesinin faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Çalışma grubundaki öğrencilerin doğru entonasyonla yorumlama durumunda gelişme gösterememesinin sebebi olarak Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı Lisans Programında uygulanan bireysel ses eğitimi dersine ait öğrenim çıktılarını yeterli oranda kazanamamış oldukları düşünülmektedir. Bu kapsamda, halen uygulamada olan ve haftada bir saat olarak uygulanan bireysel ses eğitimi dersine ayrılan sürenin de artırılması gerektiği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Aktüze, İ. (2003). *Müziği anlamak-Ansiklopedik müzik sözlüğü*. (1. Basım). İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Albuz, A. (2004). Müzik öğretmenliği eğitiminde çok boyutluluk. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 105-110.
- Alpagut, U, Doğan, M, Gülcan, R. (2009). Türkiye'de müzik eğitimcisi yetiştiren kurumların gelişim sürecinde bir alman müzik eğitimcisi: Eduard Zuckmayer. <http://www.mavi-nota.com/index.php?link=yazi&no=2912> adresinden 01 Haziran 2010 tarihinde alınmıştır.
- Atalay, A. (1982-1983). *Müzik biçimleri*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Ders Notları
- Bogunovic, B., Masnikosa M., Mladjenovic, P. ve Perkovic Radak, I. (2009). W. A. Mozart's phantasia in c minor, K. 475: The pillars of musical structure and emotional response. *Journal of Interdisciplinary Music Studies*, 3(1-2), 95-117. 8 Aralık 2011, Eric veritabanı.
- Cangal, N. (2004). *Müzik formları*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Çevik, S. (1990). Orta öğretim kurumlarında müzik öğretimi ve sorunları. *Müzik Eğitiminde Başlıca Sorunlar Paneli*. Ankara: TED Yayınevi.
- Egüz, S. (1991). *Toplu ses eğitimi-I*. Ankara: Ayyıldız Matbaası.
- Eren, O. (2007). *Müzik sanatında biçim ve yorumlama*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Farish, I. (2010). Song structure. *Canadian Music Educator*, 51(3), 53-55. 8 Aralık 2011, Eric veritabanı.
- Güvenir, Ş. (2004). *Ses-Yapısal ve içsel bilincin oluşturulması*. İzmir: Atadost matbaacılık ve yayıncılık.
- Helicon Yayıncılık. (2006) *The Hutchinson Concise Dictionary of Music*. Helicon Publishing. 08 Aralık 2011 tarihinde alınmıştır. <http://site.ebrary.com/lib/akif/docDetail.action?docID=10189466&p00=music%20dictionary>.
- Hodeir, A. (2003). *Müzikte türler ve biçimler*. (İ. Usmanbaş, Çev.) İstanbul: Pan Yayıncılık. (Orijinal çalışma basım tarihi 1951)
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (19. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (14. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Kavcar, C. (2002). Cumhuriyet döneminde dal öğretmeni yetiştirme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(1-2), 1-14.

- Kolydas, T., Sarris, H., Tzevelekos, P. A (2010) Framework of structure analysis for instrumental folk music. *Journal of Interdisciplinary Music Studies*, 4(1),71-90.
8 Aralık 2011, Eric veritabanı.
- Koray, F. (1957). *Müzik formları*. (1. Baskı). İstanbul: Maarif Basımevi.
- Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Öğretmenliği bölümü Lisans Eğitiminde uygulanan Eğitim Programı tabloları ve programdaki bazı derslerin içerikleri Web:
http://egitim.mehmetakif.edu.tr/bolumler/40_1program.pdf adresinden 28 Mart 2011 tarihinde alınmıştır.
- Özdemir, M. (2001). *Armoni*. İzmir: Kanyılmaz Matbaacılık.
- Say, A. (2002). *Müzik sözlüğü*. (1. Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Sözer, V. (2005). *Müzik ansiklopedik sözlük*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Swinkin, J. (2006). Teaching music with structure. *American Music teacher*. June/July, 14-18. 8 Aralık 2011, Eric veritabanı.
- Uçan, A. (1994). *Müzik eğitimi, temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uslu, M. (1996). *Türkiye’ de çalgı eğitiminin yaygınlaştırılmasında ve geliştirilmesinde çoksesli müzik eğitimi görüşü*. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü II. Ulusal Eğitim Sempozyumunda sunuldu, İstanbul.
- Ünal, Ş. (2001). *Barok dönemde Avrupa ve Osmanlı’ da vokal müziğin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış doktora tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

EKLER

EK 1

**ARAŞTIRMADA KULLANILAN
DEĞERLENDİRME FORMU**

Değerli Öğretim Üyeleri,

Bu form, yürütmekte olduğum “*Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı 3.Sınıf Öğrencilerinin Ses Müziği Yapıtlarını Yorumlamada Müzik Biçimleri Dersine Ait Kazanımlarını kullanma durumları*” başlıklı tez çalışmasında gerekli bilimsel verilere ulaşabilme amacıyla oluşturulmuştur. Forma vereceğiniz yanıtlar, sadece bu araştırma için kullanılacaktır. Soruları okuyup, yanıtsız soru bırakmadan, size en uygun seçeneğe (X) işaretini koymanız yeterli olacaktır. Samimi yanıtlarınız için teşekkür ederim.

M. Şahin AKINCI
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enst. Yüksek Lisans
Öğrencisi

	Sorular	Çok Yetersiz	Yetersiz	Kısmen yeterli	Yeterli	Çok yeterli
1	Motifleri göz önünde bulundurarak seslendirme durumu					
2	Cümleleri göz önünde bulundurarak seslendirme durumu					
3	Motif bütünlüğünün bozulmaması için eser içinde doğru yerlerde nefes alma durumu					
4	Cümle bütünlüğünün bozulmaması için eser içinde doğru yerlerde nefes alma durumu					
5	Motif ve Cümlelerle Nüans terimlerini birlikte kullanarak seslendirme durumu					
6	Biçim öğelerini göz önünde bulundurarak eserdeki soru cevap motiflerini seslendirme durumu.					
7	Biçim öğelerini göz önünde bulundurarak eserdeki soru cevap cümlelerini seslendirme durumu.					
8	Biçim öğelerinin belirleyiciliğinde önemli rolü olan sus işaretlerinden faydalanma durumu					
9	Biçim öğelerini göz önünde bulundurarak seslendirmede, örneklem grubundaki bireylerin eserlerin performansları sırasındaki hızı ile biçim öğelerini uyumlu kullanabilme durumu					
10	Eserlerdeki biçim öğelerinin (Motif-Cümle) anlaşılabilirlikte seslendirilmesinde piyano eşliğinden faydalanma durumu					
11	Türkçe sözlü eserde Biçim öğelerini göz önünde bulundurarak seslendirmede başarı durumu					
12	Yabancı dildeki eserlerde Biçim öğelerini göz önünde bulundurarak seslendirmede başarı durumu					

	Sorular	Çok Yetersiz	Yetersiz	Kısmen yeterli	Yeterli	Çok yeterli
13	Bîçim ögelerine dikkat ederek seslendirmede yabancı dildeki eserlerin birebir anlamlarından faydalanarak eserlerin genel karakterini yansıtabilme durumu					
14	Eserlerin Armonik ögelerinden olan açık kararlı duruşları göz önünde bulundurarak seslendirme durumu					
15	Eserlerin Armonik ögelerinden olan tam kararlı duruşları göz önünde bulundurarak seslendirme durumu					
16	Eserlerin Armonik ögelerinden olan abantıları (çözümler) göz önünde bulundurarak seslendirme durumu					
17	Eserlerin Armonik ögelerinden olan Marş Armonik ve ezgisel sekvens konularını göz önünde bulundurarak seslendirme durumu					
18	Eserlerin Armonik ögelerinden olan kadansları göz önünde bulundurarak seslendirme durumu					
19	Armoni kuralları ile Nüans terimlerini birlikte kullanarak seslendirme durumu					
20	Eserlerin Teorik ögelerinden olan esas tonaliteleri göz önünde bulundurarak seslendirme durumu					
21	Eserlerin Teorik ögelerinden olan tonalite geçişlerini (Modülasyon) göz önünde bulundurarak seslendirme durumu					
22	Eserlerin Teorik ögelerinden olan altere sesleri göz önünde bulundurarak seslendirme durumu					
23	Eserlerin teorik ögelerinden olan senkoplardan kaynaklanan ve ritimsel ilerleyişi ilgilendiren vurgusal zaman değişikliklerini göz önünde bulundurarak seslendirme durumu					
24	Eserlerin Teorik ögelerinden olan süsleyici sesleri göz önünde bulundurarak seslendirme durumu					
25	Eserlerin Teorik ögelerinden olan vurgulu notaları göz önünde bulundurarak seslendirme durumu					
26	Eserlerin Teorik ögelerinden olan zayıf zamandaki vurgulu notaları göz önünde bulundurarak seslendirme durumu					
27	Eserlerin Teorik ögelerinden olan ölçü sisteminden kaynaklanan kuvvetli zamanları göz önünde bulundurarak seslendirme durumu					
28	Eserlerin orijinal dillerine bağlı olan Prozodi kurallarını göz önünde bulundurarak seslendirme durumu.					
29	Eserleri doğru entonasyonla seslendirme durumu					
30	Eserin özü ile (karakteri, anlatmak istedikleri, duygusal boyutu) uyumlu olarak nüansları kullanma durumu.					

EK 2

**ÇALIŞMA GRUBUNUN YORUMLADIĞI SES MÜZİĞİ
YAPITLARI**

Pur dicesti, o bocca bella

Mouth so charming

Arietta

Allegretto grazioso

Antonio Lotti (1667-1740)

p e leggero

ten. ten. ten. ten.

mf

pp

Voice

p

Pur di ce sti. o boc ca. boc ca bel la. o boc ca. boc ca bel la. quel so

p

Ey güzel ağız, en sonunda..... bu.....

p sempre

2

25

a vce ca ro si. si. che fa tut to il mio pia
 25 dünyayı cennet kılan..... o tatlı ve ca dan "evet"

ten. ten.

32

cer. il mio pia cer. Pur di cc sti. o
 32 sözünü söyledin. a tempo Ey güzel ağız,...

rit. ben cantando

40

boc ca. boc ca bel la. o boc ca. boc ca bel la. quel so a vce ca ro
 40 en sonunda, en sonunda, bu dünyayı cennet...

cresc. grazia rit. f ten. ten. ten.

pp col canto

47 *con grazia*
pp *>* *portando* *>*

si. si. quel so a vee ca ro si. che fa tut to il
 47 kılan,..... bu dünyayı cennet kılan,..... o tatlı ve.....

f *pp*
ten. *ten.*

54 *mf*

mio pia cer. il mi o pia cer. il mio pia
 54 candan "evet" sözünü söyledin,

mf *dim.* *p*

60 *cresc.*

cer. quel so a vee ca ro si. si. che fa tut to il
 60 bu dünyayı cennet kılan,..... o tatlı ve.....

ten. *ten.* *ten.* *cresc.*

4

67 *f smorz.* *dim.* *p*

mio pia ccr. il mi o pia ccr. il mio pia
 candan "evet" sözünü söyledin,.....

67 *mf* *dim.* *p*

73 *ccr.*

73 *ben cantando*

81 *mf* *Fine* *p sempre* *f*

Per o nor di sua fa ce la con un ba cio
 Aşk kendi onuruna.... bir buse...

81 *Fine* *p sempre* *f*

88 *pp* *mf*

mor t'a pri. con un ba cioA mor t'a pri. dol ce
ile seni açti,..... bir buse ile seni açti,..... mutluluğun

95 *rit.* *a tempo* *pp*

fon te del go der. ah! ah!
tadı kaynağı,.... a tempo

col canto *pp*

102 *riten.* *f* *Tempo I*

si. del go der.

riten. *f* *rall.* *p* *ben cantando*

6

110

110

D.S.al Fine

Pur dicesti, o bocca bella,
Quel soave e caro sì,
Che fa tutto il mio piacer.
Per onor di sua facella
Con un bacio Amor t'apri,
Dolce fonte del goder!

Ey güzel ağız, en sonunda,
Bana dünyayı cennet kılan,
O tatlı ve candan "evet" sözünü söyledin.
Aşk kendi onuruna
Bir buse ile seni açtı,
Mutluluğun tatlı kaynağı!

1

Standchen

Ludwig Rellstab

F. Schubert
(1797-1828)

MaBig

pp

5 3 3 3

Lei se fle hen mei ne Lie der durch die Nacht zu dir.
Sessizce yakarır şarkularım..... gecenin içinden sana doğru.....

9 3 3

in den stil len Hain her nie der.
Sakin, sessiz koruluktan aşağıya doğru

2

13

Lieb chen komm — zu mir.
canan, sevgili gel bana.

17

Flüs ternd schlan ke Wip fel rau schen in des Mon des Licht.
Ayışığına uzanır, gider fısıltıları incecik selvi ağaçlarının doruklarından.....

pp

21

in des Mon des Licht. des Ver ra ters feind lich Lau schen
sadece ay ışığına..... korkma canan, sevgili hain düşmanın...

3

25

fürch te. Hol de. nicht. fürch te. Hol de. nicht.
gizlice, sessizce dinlemesinden.....

29

mf pp

34

Hörst die Nach ti
Bülbülün feryadını....

4

38 gal len schla gen? Ach. sic fle hen dich.
 38 duyuyor musun?... Sana yalvarıyorlar,.....

42 mit der Töne sü Ben Klagen fle hen sic für
 42 Hoş sesleri ile şikayet ederek benim için sana

46 mich. Sie vers tehm des
 46 yalvarıyorlar... Onlar gönül.....

5

50 Bus ens Sch nen. ken nen Lie bes schmerz. ken nen Lie bes
 50 arzusunu anlarlar, aşk acısını biliçler.....

54 schmerz. rüh ren mit den Sil ber tö nen je des wei che
 54 gümüşi,..... gümüş seslerle her yumuşak, hassas

58 Herz. je des wei che Herz. LaB auch dir die Brust be
 58 kalbe dokunurlar..... Dinle beni sevgili..

6

62

we gen. Lieb chen. hö re mich. Be bend harr³ ich
 gönlüün hareketlenmesine, heyecanlanmasına izin ver Titreyerek seni.....

66

dir ent ge gen. komm. — be glü cke
 bekliyorum..... gel beni mutlu....

70

mich. komm. — be glü cke mich. be
 et..... gel — beğ. mutlu et..... gel

7

74

glü cke mich.
beni mutlu et.....

74

decresc. pp

79

79

dim.

Leise flehen meine Lieder,
Durch die Nacht zudir,
in den stillen Hain hernie der, Lieb chen, komm zu mir.

Flüsternd schlanke Wipfel rauschen in des Mondes Licht,
indes Mondes Licht.
Des Verrae ters feind lich Lauschen fürchte, Holde, nicht.

Hörst die Nach ti gallen schlagen?
Ach, sie flehen dich,
mit der Töne süßen Klagen flehen sie für mich.

Sie verstehndes Busens Sehnen, kennen Lie bes schmerz,
rühren mit den Silber tönen jedes wei che Herz,

I.aB auch dir die Brust be wegen, Lieb chen, höre mich.

Be bend harr ich dir ent gegen, komm, be glücke mich,

Sessizce yakarır şarkılarım
Gecenin içinden sana doğru
Sakin, sessiz koruluktan aşağıya doğru, canan,
sevgili gel bana

Ay ışığına uzanır, gider, fısıltıları incecik
selvi ağaçlarının doruklarından
Sadece ay ışığına

Korkma canan, sevgili Hain düşmanın gizlice,
sessizce dinlemesinden,
Bülbülün feryadını duyuyor musun ?
Sana yalvarıyorlar,
Hoş sesleri ile şikayet ederek benim için
sana yalvarıyorlar.

Onlar Gönül arzusunu anırlar, aşk acısını bilirler ,
gümüşi, gümüş seslerle her yumuşak,
hassas kalbe dokunurlar,
Dinle beni sevgili, Gönülünün hareketlenmesine,
heyacanlanmasına izin ver.

Titreyerek seni bekliyorum, gel beni mutlu et.

1

YAR BENİ

Doğu Anadolu Türküsü

Piyano Eslik: M. SARI

Kaynak Bilinmiyor

♩ = 80

The first system of the musical score consists of three staves. The top staff is a single treble clef staff with a whole rest in each of the four measures. The middle and bottom staves are a grand staff (treble and bass clefs) with a piano accompaniment. The piano part features a continuous eighth-note pattern in the right hand and a simpler bass line in the left hand. A long slur covers the piano accompaniment across all four measures.

The second system of the musical score consists of three staves. The top staff is a single treble clef staff with a whole rest in each of the four measures. The middle and bottom staves are a grand staff with a piano accompaniment. The piano part continues with the eighth-note pattern in the right hand and the bass line in the left hand. A long slur covers the piano accompaniment across all four measures.

The third system of the musical score consists of three staves. The top staff is a single treble clef staff with a vocal line. The middle and bottom staves are a grand staff with a piano accompaniment. The piano part continues with the eighth-note pattern in the right hand and the bass line in the left hand. A long slur covers the piano accompaniment across all four measures.

Şu dün ya da üç şey var dır ye ni lir
Şu dün ya da üç şey var dır se vi lir

2

13

şu dün ya da üç şey vardır ye ni lir
şu dün ya da üç şey vardır se vi lir

17

bi ri el ma bi ri ay ya nar da var nar da var
bi ri a na bi ri ba ba yar da var yar da var

21

nar da var a man hey bi ri el ma bi ri ay ya nar da var
yar da var a man hey bi ri a na bi ri ba ba yar da var

3

26

1. 2.

nar da var nar da var a man man El ma se nin
 yar da var yar da var a man 2.

31

ay va se nin nar se nin el ma se nin ay va se nin

36

nar se nin su ya gi den su na boy lu yar be nin

3

4

41

yar be nim yar be nim a man hey su ya gi den su na boy lu

41

3

46

yar be nim yar — be nim yar be nim a man

46

EK 3**UZMAN GRUPLARI ARASI UYUM İSTATİSTİKLERİ
TABLOLARI**

Tablo 34

Değerlendirme Formundaki 1. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

Grup		Mann Whitney U Testi								U	P
		n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Sıra Ortalama			
Ön değerlendirme Madde 1	Diğer uzmanlar	15	2,6	2,5	1,5	3,5	0,6	12,63	69,5	0,067	
	Şan uzmanları	15	3,1	3,0	2,0	4,5	0,8	18,37			
Son değerlendirme Madde 1	Diğer uzmanlar	15	3,1	3,0	2,5	4,0	0,4	13,10	76,5	0,121	
	Şan uzmanları	15	3,5	3,5	2,5	5,0	0,8	17,90			

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 1 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir($p>.05$).

Tablo 35

Değerlendirme Formundaki 2. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

Grup		Mann Whitney U Testi								U	P
		n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Sıra Ortalama			
Ön değerlendirme Madde 2	Diğer uzmanlar	15	2,7	2,5	1,5	4,0	0,7	14,43	96,5	0,498	
	Şan uzmanları	15	3,0	3,0	2,0	4,0	0,8	16,57			
Son değerlendirme Madde 2	Diğer uzmanlar	15	3,2	3,0	2,5	4,0	0,4	15,07	106	0,779	
	Şan uzmanları	15	3,4	3,5	2,5	5,0	0,8	15,93			

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 2 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir($p>.05$).

Tablo 36
Değerlendirme Formundaki 3. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

Grup		Mann Whitney U Testi								U	P
		n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Sıra Ortalama			
Ön değerlendirme Madde 3	Diğer uzmanlar	15	2,7	2,5	2,0	4,0	0,6	13,77	86,5	0,271	
	Şan uzmanları	15	3,1	3,0	2,0	4,5	0,8	17,23			
Son değerlendirme Madde 3	Diğer uzmanlar	15	3,2	3,0	2,5	4,0	0,5	12,67	70	0,070	
	Şan uzmanları	15	3,6	3,5	2,5	5,0	0,7	18,33			

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test madde 3 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir ($p > .05$).

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin son test madde 3 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmektedir ($p < .05$). Öğrencilerin son test madde 3 puanı diğer uzmanlarda, şan uzmanlarına göre anlamlı derecede düşüktür.

Tablo 37
Değerlendirme Formundaki 4. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

Grup		Mann Whitney U Testi								U	P
		n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Sıra Ortalama			
Ön değerlendirme Madde 4	Diğer uzmanlar	15	2,8	3,0	2,0	4,0	0,6	14,60	99	0,563	
	Şan uzmanları	15	3,0	3,0	2,0	4,0	0,8	16,40			
Son değerlendirme Madde 4	Diğer uzmanlar	15	3,2	3,0	2,5	4,0	0,5	14,40	96	0,479	
	Şan uzmanları	15	3,6	3,5	2,5	5,0	0,7	16,60			

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 4 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir ($p > .05$).

Tablo 38

Değerlendirme Formundaki 5. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

		Grup							Mann Whitney U Testi	
		n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Sıra Ortalama	U	P
Ön değerlendirme Madde 5	Diğer uzmanlar	15	2,5	2,5	1,5	4,0	0,7	16,23	101,5	0,642
	Şan uzmanları	15	2,5	2,0	1,5	4,0	1,0	14,77		
Son değerlendirme Madde 5	Diğer uzmanlar	15	2,8	3,0	2,0	4,0	0,6	16,43	98,5	0,549
	Şan uzmanları	15	2,7	2,5	2,0	4,5	0,8	14,57		

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 5 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir ($p>.05$).

Tablo 39

Değerlendirme Formundaki 6. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

		Grup							Mann Whitney U Testi	
		n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Sıra Ortalama	U	P
Ön değerlendirme Madde 6	Diğer uzmanlar	15	2,6	2,5	1,5	4,0	0,7	16,27	101	0,626
	Şan uzmanları	15	2,5	2,5	1,5	4,0	0,9	14,73		
Son değerlendirme Madde 6	Diğer uzmanlar	15	2,9	3,0	2,0	4,0	0,6	15,80	108	0,846
	Şan uzmanları	15	2,9	3,0	2,0	4,5	0,8	15,20		

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 6 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir ($p>0,05$).

Tablo 40

Değerlendirme Formundaki 7. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

		<i>Grup</i>							<i>Mann Whitney U Testi</i>	
		<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Ortanca</i>	<i>En Küçük Değer</i>	<i>En Büyük Değer</i>	<i>Standart Sapma</i>	<i>Sıra Ortalama</i>	<i>U</i>	<i>p</i>
Ön değerlendirme Madde 7	Diğer uzmanlar	15	2,6	2,5	1,5	4,0	0,7	16,90	91,5	0,375
	Şan uzmanları	15	2,4	2,0	1,5	3,5	0,8	14,10		
Son değerlendirme Madde 7	Diğer uzmanlar	15	3,0	3,0	2,0	4,0	0,6	16,60	96	0,480
	Şan uzmanları	15	2,9	3,0	2,0	4,5	0,8	14,40		

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 7 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir($p>.05$).

Tablo 41

Değerlendirme Formundaki 8. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

		<i>Grup</i>							<i>Mann Whitney U Testi</i>	
		<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Ortanca</i>	<i>En Küçük Değer</i>	<i>En Büyük Değer</i>	<i>Standart Sapma</i>	<i>Sıra Ortalama</i>	<i>U</i>	<i>p</i>
Ön değerlendirme Madde 8	Diğer uzmanlar	15	2,9	3,0	2,0	4,0	0,5	14,10	91,5	0,368
	Şan uzmanları	15	3,0	3,0	1,5	4,0	0,6	16,90		
Son değerlendirme Madde 8	Diğer uzmanlar	15	3,2	3,0	2,0	4,0	0,6	14,80	102	0,653
	Şan uzmanları	15	3,3	3,0	2,0	4,5	0,7	16,20		

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 8 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir($p>.05$).

Tablo 42

Değerlendirme Formundaki 9. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

		Grup							Mann Whitney U Testi	
		n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Sıra Ortalama	U	P
Ön değerlendirme Madde 9	Diğer uzmanlar	15	2,9	3,0	2,0	4,0	0,5	13,53	83	0,208
	Şan uzmanları	15	3,2	3,0	2,0	4,5	0,8	17,47		
Son değerlendirme Madde 9	Diğer uzmanlar	15	3,0	3,0	2,5	4,0	0,5	12,23	63,5	0,056
	Şan uzmanları	15	3,6	3,5	2,5	5,0	0,8	18,77		

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 9 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir($p>.05$).

Tablo 43

Değerlendirme Formundaki 10. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

		Grup							Mann Whitney U Testi	
		n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Sıra Ortalama	U	P
Ön değerlendirme Madde 10	Diğer uzmanlar	15	3,0	3,0	2,0	4,5	0,6	16,23	101,5	0,641
	Şan uzmanları	15	2,9	2,5	1,5	4,0	0,9	14,77		
Son değerlendirme Madde 10	Diğer uzmanlar	15	3,2	3,0	2,0	4,5	0,7	15,93	106	0,784
	Şan uzmanları	15	3,1	3,0	1,5	5,0	1,0	15,07		

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 10 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir($p>.05$).

Tablo 44

Değerlendirme Formundaki 11. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

		Grup		Mann Whitney U Testi						U	p
		n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Sıra Ortalama			
Ön değerlendirme Madde 11	Diğer uzmanlar	15	3,1	3,0	2,5	4,0	0,4	14,50	97,5	0,515	
	Şan uzmanları	15	3,2	3,0	2,0	4,5	0,7	16,50			
Son değerlendirme Madde 11	Diğer uzmanlar	15	3,3	3,0	2,5	4,0	0,5	14,30	94,5	0,439	
	Şan uzmanları	15	3,5	3,5	2,5	5,0	0,8	16,70			

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 11 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir($p>.05$).

Tablo 45

Değerlendirme Formundaki 12. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

		Grup		Mann Whitney U Testi						U	p
		n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Sıra Ortalama			
Ön değerlendirme Madde 12	Diğer uzmanlar	15	2,8	3,0	2,0	4,0	0,6	16,43	98,5	0,551	
	Şan uzmanları	15	2,7	2,5	1,5	4,0	0,8	14,57			
Son değerlendirme Madde 12	Diğer uzmanlar	15	3,1	3,0	2,0	4,0	0,6	16,13	103	0,680	
	Şan uzmanları	15	3,0	3,0	2,0	4,5	0,7	14,87			

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 12 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir($p>.05$).

Tablo 46

Değerlendirme Formundaki 13. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

		Grup		Mann Whitney U Testi						U	P
		n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Sıra Ortalama			
Ön değerlendirme Madde 13	Diğer uzmanlar	15	2,4	2,5	1,0	4,0	0,8	15,17	107,5	0,832	
	Şan uzmanları	15	2,6	2,5	1,5	4,0	0,9	15,83			
Son değerlendirme Madde 13	Diğer uzmanlar	15	2,8	2,5	2,0	4,0	0,6	15,40	111	0,949	
	Şan uzmanları	15	2,9	2,5	2,0	4,5	0,8	15,60			

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 13 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir($p>.05$).

Tablo 47

Değerlendirme Formundaki 14. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

		Grup		Mann Whitney U Testi						U	P
		n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Sıra Ortalama			
Ön değerlendirme Madde 14	Diğer uzmanlar	15	2,7	2,5	2,0	3,5	0,5	17,70	79,5	0,160	
	Şan uzmanları	15	2,4	2,0	1,5	4,0	0,8	13,30			
Son değerlendirme Madde 14	Diğer uzmanlar	15	3,0	3,0	2,0	4,0	0,5	17,03	89,5	0,326	
	Şan uzmanları	15	2,9	2,5	2,0	4,5	0,8	13,97			

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 14 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir($p>.05$).

Tablo 48

Değerlendirme Formundaki 15. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

		Grup		Mann Whitney U Testi						U	P
		n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Sıra Ortalama			
Ön değerlendirme Madde 15	Diğer uzmanlar	15	2,7	2,5	2,0	3,5	0,5	16,30	100,5	0,607	
	Şan uzmanları	15	2,6	2,5	1,5	4,0	0,8	14,70			
Son değerlendirme Madde 15	Diğer uzmanlar	15	3,0	3,0	2,0	4,0	0,5	15,17	107,5	0,831	
	Şan uzmanları	15	3,2	3,0	2,0	5,0	0,9	15,83			

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 15 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir($p>.05$).

Tablo 49

Değerlendirme Formundaki 16. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

		Grup		Mann Whitney U Testi						U	P
		n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Sıra Ortalama			
Ön değerlendirme Madde 16	Diğer uzmanlar	15	2,7	2,5	1,5	3,5	0,6	18,17	72,5	0,089	
	Şan uzmanları	15	2,3	2,0	1,5	3,5	0,8	12,83			
Son değerlendirme Madde 16	Diğer uzmanlar	15	3,0	3,0	1,5	4,0	0,6	16,47	98	0,539	
	Şan uzmanları	15	2,9	2,5	2,0	4,5	0,8	14,53			

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 16 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir($p>.05$).

Tablo 50

Değerlendirme Formundaki 17. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

		Grup		Mann Whitney U Testi							
		n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Sıra Ortalama	U	P	
Ön değerlendirme Madde 17	Diğer uzmanlar	15	3,0	3,0	2,0	3,5	0,4	17,27	86	0,248	
	Şan uzmanları	15	2,8	2,5	1,5	4,0	0,8	13,73			
Son değerlendirme Madde 17	Diğer uzmanlar	15	3,1	3,0	2,0	4,0	0,5	15,10	106,5	0,797	
	Şan uzmanları	15	3,3	3,0	2,5	4,5	0,8	15,90			

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 17 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir($p>.05$).

Tablo 51

Değerlendirme Formundaki 18. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

		Grup		Mann Whitney U Testi							
		n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Sıra Ortalama	U	P	
Ön değerlendirme Madde 18	Diğer uzmanlar	15	2,7	3,0	2,0	3,5	0,5	17,20	76	0,278	
	Şan uzmanları	15	2,5	2,0	1,5	4,0	0,9	13,80			
Son değerlendirme Madde 18	Diğer uzmanlar	15	3,0	3,0	2,0	4,0	0,5	15,97	105,5	0,766	
	Şan uzmanları	15	3,0	2,5	2,0	4,5	0,9	15,03			

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 18 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir($p>.05$).

Tablo 52

Değerlendirme Formundaki 19. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

		Grup						Mann Whitney U Testi		
		<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Ortanca</i>	<i>En Küçük Değer</i>	<i>En Büyük Değer</i>	<i>Standart Sapma</i>	<i>Sıra Ortalama</i>	<i>U</i>	<i>P</i>
Ön değerlendirme Madde 19	Diğer uzmanlar	15	2,6	2,5	1,5	3,5	0,6	17,30	85,5	0,251
	Şan uzmanları	15	2,3	2,0	1,5	3,5	0,8	13,70		
Son değerlendirme Madde 19	Diğer uzmanlar	15	2,8	2,5	2,0	4,0	0,5	16,33	100	0,593
	Şan uzmanları	15	2,8	2,5	2,0	4,5	0,8	14,67		

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 19 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir($p>.05$).

Tablo 53

Değerlendirme Formundaki 20. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

		Grup						Mann Whitney U Testi		
		<i>n</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Ortanca</i>	<i>En Küçük Değer</i>	<i>En Büyük Değer</i>	<i>Standart Sapma</i>	<i>Sıra Ortalama</i>	<i>U</i>	<i>P</i>
Ön değerlendirme Madde 20	Diğer uzmanlar	15	2,6	2,5	1,5	3,5	0,7	12,73	71	0,080
	Şan uzmanları	15	3,2	3,0	2,0	4,5	0,9	18,27		
Son değerlendirme Madde 20	Diğer uzmanlar	15	3,0	3,0	1,5	4,0	0,6	13,57	83,5	0,210
	Şan uzmanları	15	3,4	3,5	2,0	5,0	0,9	17,43		

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 20 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir($p>.05$).

Tablo 54

Değerlendirme Formundaki 21. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

		Grup		Mann Whitney U Testi						U	P
		n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Sıra Ortalama			
Ön değerlendirme Madde 21	Diğer uzmanlar	15	2,6	2,5	1,5	3,5	0,7	12,80	72	0,087	
	Şan uzmanları	15	3,1	3,0	2,0	4,5	0,8	18,20			
Son değerlendirme Madde 21	Diğer uzmanlar	15	2,7	2,5	1,5	4,0	0,8	12,90	73,5	0,100	
	Şan uzmanları	15	3,3	3,0	2,0	5,0	0,9	18,10			

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 21 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir($p>.05$).

Tablo 55

Değerlendirme Formundaki 22. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

		Grup		Mann Whitney U Testi						U	P
		n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Sıra Ortalama			
Ön değerlendirme Madde 22	Diğer uzmanlar	15	2,6	2,5	1,5	3,5	0,6	14,80	102	0,657	
	Şan uzmanları	15	2,8	3,0	1,5	4,5	1,0	16,20			
Son değerlendirme Madde 22	Diğer uzmanlar	15	2,8	3,0	1,5	4,0	0,6	15,07	106	0,781	
	Şan uzmanları	15	3,0	3,0	1,5	5,0	1,0	15,93			

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 22 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir($p>.05$).

Tablo 56

Değerlendirme Formundaki 23. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

		Grup		Mann Whitney U Testi							U	P
		n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Sıra Ortalama				
Ön değerlendirme Madde 23	Diğer uzmanlar	15	2,8	3,0	2,0	3,5	0,5	16,17	102,5	0,671		
	Şan uzmanları	15	2,7	2,5	1,5	4,5	0,9	14,83				
Son değerlendirme Madde 23	Diğer uzmanlar	15	3,1	3,0	2,0	4,0	0,6	15,47	112	0,983		
	Şan uzmanları	15	3,2	3,0	2,0	5,0	0,9	15,53				

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 23 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir($p>.05$).

Tablo 57

Değerlendirme Formundaki 24. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

		Grup		Mann Whitney U Testi							U	P
		n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Sıra Ortalama				
Ön değerlendirme Madde 24	Diğer uzmanlar	15	2,7	2,5	2,0	3,5	0,5	16,67	95	0,453		
	Şan uzmanları	15	2,6	2,5	1,5	4,0	0,8	14,33				
Son değerlendirme Madde 24	Diğer uzmanlar	15	2,9	3,0	2,0	4,0	0,6	15,13	107	0,813		
	Şan uzmanları	15	3,0	3,0	2,0	4,5	0,8	15,87				

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 24 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir($p>.05$).

Tablo 58

Değerlendirme Formundaki 25. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

		Grup		Mann Whitney U Testi						U	P
		n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Sıra Ortalama			
Ön değerlendirme Madde 25	Diğer uzmanlar	15	2,7	2,5	1,5	3,5	0,6	16,77	93,5	0,421	
	Şan uzmanları	15	2,5	2,5	1,5	4,0	1,0	14,23			
Son değerlendirme Madde 25	Diğer uzmanlar	15	3,1	3,0	1,5	4,0	0,7	16,40	99	0,569	
	Şan uzmanları	15	3,0	3,0	2,0	5,0	0,9	14,60			

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 25 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir($p>.05$).

Tablo 59

Değerlendirme Formundaki 26. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

		Grup		Mann Whitney U Testi						U	P
		n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Sıra Ortalama			
Ön değerlendirme Madde 26	Diğer uzmanlar	15	2,5	2,5	1,5	3,5	0,6	16,97	90,5	0,351	
	Şan uzmanları	15	2,3	2,0	1,5	3,5	0,9	14,03			
Son değerlendirme Madde 26	Diğer uzmanlar	15	3,0	3,0	1,5	4,0	0,7	17,97	77,5	0,117	
	Şan uzmanları	15	2,6	2,5	1,5	4,0	0,8	13,03			

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 26 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir($p>.05$).

Tablo 60

Değerlendirme Formundaki 27. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

		Grup		Mann Whitney U Testi						U	P
		n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Sıra Ortalama			
Ön değerlendirme Madde 27	Diğer uzmanlar	15	2,7	2,5	2,0	3,5	0,6	16,47	98,0	0,541	
	Şan uzmanları	15	2,6	2,5	1,5	4,0	1,0	14,53			
Son değerlendirme Madde 27	Diğer uzmanlar	15	3,2	3,0	2,0	4,5	0,7	16,90	91,5	0,374	
	Şan uzmanları	15	2,9	3,0	2,0	4,5	0,9	14,10			

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 27 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir($p>.05$).

Tablo 61

Değerlendirme Formundaki 28. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

		Grup		Mann Whitney U Testi						U	P
		n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Sıra Ortalama			
Ön değerlendirme Madde 28	Diğer uzmanlar	15	2,8	3,0	2,0	3,5	0,6	15,43	111,5	0,966	
	Şan uzmanları	15	2,8	2,5	1,5	4,0	0,8	15,57			
Son değerlendirme Madde 28	Diğer uzmanlar	15	3,0	3,0	2,0	4,0	0,6	15,03	105,5	0,767	
	Şan uzmanları	15	3,1	3,0	2,0	4,5	0,8	15,97			

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 28 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir($p>.05$).

Tablo 62

Değerlendirme Formundaki 29. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

		Grup		Mann Whitney U Testi							U	P
		n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Sıra Ortalama				
Ön değerlendirme Madde 29	Diğer uzmanlar	15	2,6	2,5	1,0	4,5	1,0	12,70	70,5	0,077		
	Şan uzmanları	15	3,2	3,5	1,5	4,5	0,9	18,30				
Son değerlendirme Madde 29	Diğer uzmanlar	15	2,9	3,0	1,5	4,5	0,8	13,93	89	0,319		
	Şan uzmanları	15	3,3	3,0	2,0	5,0	0,8	17,07				

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 29 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir($p>.05$).

Tablo 63

Değerlendirme Formundaki 30. Soruya Verilen Puanların, Uzman Gruplarının Kendi Aralarındaki Uyumuna İlişkin İstatistikî Veriler

		Grup		Mann Whitney U Testi							U	P
		n	Ortalama	Ortanca	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Standart Sapma	Sıra Ortalama				
Ön değerlendirme Madde 30	Diğer uzmanlar	15	2,4	2,5	1,5	4,0	0,7	15,40	111	0,949		
	Şan uzmanları	15	2,6	2,5	1,5	4,5	1,0	15,60				
Son değerlendirme Madde 30	Diğer uzmanlar	15	2,8	2,5	2,0	4,0	0,6	15,93	106	0,782		
	Şan uzmanları	15	2,8	2,5	2,0	4,5	0,9	15,07				

Değerlendirmeci uzman grupları arasında öğrencilerin ön test ve son test madde 30 puanı açısından anlamlı derecede farklılık görülmemektedir($p>.05$).

Özgeçmiş Sayfası

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Mehmet Şahin AKINCI

Doğum Yeri ve Tarihi : ISPARTA 19/03/1983

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Dokuz Eylül Üniversitesi

Yüksek Lisans Öğrenimi : Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

Bilimsel Faaliyetleri :

İş Deneyimi

Stajlar :

Projeler :

Çalıştığı Kurumlar : Milli Eğitim Bakanlığı
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

İletişim

E-Posta Adresi : mehmetshinakinci@hotmail.com

Tarih : 29 /12 /2011

